

PREZES

REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH
Znak: WK-6100/44/4/14/15

Katowice, 15 maja 2015 r.

**Pan
Dawid Kostempski
Prezydent Miasta
Świętochłowice**

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili od 15 grudnia 2014 r. do 4 marca 2015 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej Miasta Świętochłowice, za okres od 1 stycznia 2010 r. do 4 marca 2015 r.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli, którego jeden egzemplarz pozostawiono w kontrolowanej jednostce. Prezydent Miasta Świętochłowice oraz Skarbnik Miasta Świętochłowice w dniu 19 marca oraz 23 marca 2015 r. odmówili podpisania protokołu i złożyli pisemne wyjaśnienia, co do przyczyn tej odmowy.

Poniżej przedstawiam stwierdzone nieprawidłowości, wskazując zarazem wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności, stosownie do treści art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1113 z późn. zm.).

W zakresie długu publicznego:

- *W 2013 r. zaciągnięto kredyt w rachunku bankowym na sfinansowanie przejściowego deficytu budżetu w wysokości 6.000.000,00 zł na okres od dnia 25 lipca 2013 r. do 15 lipca 2017 r. Naruszono tym art. 89 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) w związku z art. 212 ust. 2 pkt 1 oraz art. 211 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy. Zgodnie z przywołanymi przepisami, jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Zobowiązania te podlegają spłacie lub wykupowi w tym samym roku, w którym zostały zaciągnięte lub wyemitowane. W uchwale budżetowej organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd do zaciągania kredytów i pożyczek oraz emitowania papierów wartościowych na sfinansowanie przejściowego deficytu. Budżet jednostki samorządu terytorialnego jest uchwalany na rok budżetowy.*

W uchwale Rady Miejskiej Nr XXVII/318/12 z dnia 19 grudnia 2013 r. w sprawie uchwalenia budżetu miasta na 2013 r. upoważniono Prezydenta Miasta do zaciągania kredytów i pożyczek oraz emitowania papierów wartościowych, o których mowa w art. 89 ust. 1 ustawy o finansach publicznych oraz ustalono limity zobowiązań z tytułu kredytów

i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego w wysokości 6.000.000,00 zł. Natomiast Miasto Świętochłowice zaciągnęło na podstawie umowy nr 862/2013/00000713/00 z dnia 24 lipca 2013 r. kredyt na sfinansowanie przejściowego deficytu Miasta w wysokości 6.000.000,00 zł na okres od dnia 25 lipca 2013 r. do 15 lipca 2017 r.

W umowie kredytu wskazano, iż niezależnie od codziennej spłaty kredytu wpływającymi na rachunek Miasta środkami dochodów budżetowych, Miasto dokona spłaty pozostałej do spłaty kwoty kredytu do dnia 31 grudnia każdego roku. Kredytobiorca przed pierwszym uruchomieniem kredytu w danym roku zawiadomi Bank o zamiarze skorzystania z niego co najmniej 3 dni wcześniej i dostarczy wymagane przez bank dokumenty. Ustalono, że na dzień 31 grudnia 2013 r. i 2014 r. kredyt w rachunku bieżącym został spłacony.

Ponadto, w § 8 umowy kredytu Miasto wyraziło zgodę na obciążenie rachunku przez Bank w dniu wymagalności w celu spłaty jego zobowiązań z tytułu umowy. Bank jest uprawniony do pobierania środków w tym trybie przed wszelkimi innymi płatnościami, z wyjątkiem płatności wynikających z tytułów wykonawczych. W przypadku braku w dniu wymagalności wystarczających środków na rachunku, Bank jest uprawniony do pobrania wymaganych kwot z wszelkich wpływów na rachunek przed wszystkimi innymi płatnościami, za wyjątkiem płatności wynikających z tytułów wykonawczych mających zastosowanie do rachunku.

Zgodnie z art. 264 ust. 5 powyższej ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki nie można udzielać pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego.

Powyższa umowa kredytu została zawarta ze strony Miasta Świętochłowice przez p. Dawida Kostempskiego – Prezydenta Miasta, przy kontrasygnacie p. Agaty Ślęzak – Skarbnika Miasta Świętochłowice.

- W latach 2013 - 2014 została zawarta umowa pożyczki oraz umowa o obsługę i gwarantowanie emisji obligacji w łącznej kwocie 12.800.000,00 zł, pomimo iż Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach do dnia dokonania powyższych czynności nie wydała opinii o możliwości spłaty oraz wykupu przez Miasto Świętochłowice odpowiednio pożyczki oraz obligacji komunalnych. Powyższym naruszono art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), zgodnie z którym w przypadku ubiegania się przez jednostkę samorządu terytorialnego o udzielenie kredytu lub pożyczki, a także w przypadku zamiaru emisji przez jednostkę samorządu terytorialnego papierów wartościowych, organ wykonawczy tej jednostki jest obowiązany uzyskać opinię regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki, bądź wykupu papierów wartościowych.*

Powyższe dotyczyło:

➤ pożyczki zawartej na podstawie umowy S/122/07/2012/1128/F/INW/EKO/JES3 z dnia 17 stycznia 2013 r., na finansowanie Projektu miejskiego w ramach Inicjatywy JESSICA w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007 - 2013 w Banku Ochrony Środowiska S.A. na kwotę 10.800.000,00 zł.

Opinia o możliwości spłaty przez Miasto Świętochłowice powyższej pożyczki została wydana w dniu 25 stycznia 2013 r. na podstawie uchwały Nr 4100/IV/46/2013 IV Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach.

Powyższa umowa została zawarta w wyniku wykonania uchwały Nr XXV/297/12 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie zaciągnięcia pożyczki na dofinansowanie zadania p.n. „Rewitalizacja kąpieliska miejskiego w technologii naturalnego stawu, na bazie nieużytkowanego basenu na terenie OSiR „Skalka” przy ulicy Parkowej 15 w Świętochłowicach – etap I” zmienionej uchwałą Nr XXVII/320/12 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 19 grudnia 2012 r.

W dniu 18 lipca 2012 r. Rada Miejska w Świętochłowicach podjęła uchwałę Nr XXI/254/12 o zaciągnięciu pożyczki na ww. zadanie. Miasto Świętochłowice uzyskało wówczas pozytywną opinię o możliwości spłaty pożyczki wydaną przez III Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach uchwałą Nr 4100/III/152/2012 z dnia 24 sierpnia 2012 r. Jednakże uchwałą Nr XXV/297/12 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 28 listopada 2012 r. uchylono uchwałę Nr XXI/254/12 z dnia 18 lipca 2012 r.

➤ obligacji komunalnych wyemitowanych na podstawie umowy organizacji, prowadzenia i obsługi emisji obligacji z dnia 15 grudnia 2014 r. na łączną kwotę 2.000.000,00 zł zawartej z Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. Opinia o możliwości wykupu przez Miasto Świętochłowice obligacji komunalnych została wydana dnia 19 grudnia 2014 r. na podstawie uchwały Nr 4100/IV/306/2014 IV Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach.

Zadania w zakresie występowania do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach o wydanie przedmiotowych opinii wykonywała p. Agata Ślęzak – Skarbnik Miasta Świętochłowice.

Powyższe umowy pożyczki oraz organizacji, prowadzenia i obsługi emisji obligacji w imieniu Miasta Świętochłowice podpisał p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta Świętochłowice.

Na umowach kontrasygnatę złożyła p. Agata Ślęzak – Skarbnik Miasta Świętochłowice.

Wniosek nr 1

Zapewnić zaciąganie zobowiązań z tytułu kredytów w granicach upoważnień określonych w uchwale organu stanowiącego oraz po uzyskaniu opinii regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu, pożyczki lub wykupu papierów wartościowych, stosownie do art. 89 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 w związku z art. 212 ust. 2 pkt 1, art. 211 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) oraz ustanawiać prawne zabezpieczenia spłat kredytu zaciąganego przez Miasto Świętochłowice, zgodnie z art. 264 ust. 5 ww. ustawy.

- W dniu 10 grudnia 2014 r. zawarto porozumienie z wykonawcą zadania inwestycyjnego p.n. „Zaprojektowanie i wykonanie stałej ekspozycji Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach”. z przekroczeniem limitu zobowiązań określonym w wieloletniej prognozie finansowej na 2015 r. W porozumieniu ustalono termin płatności zobowiązań wynikających z faktur dotyczących ww. zadania w łącznej wartości 1.749.9343,10 zł brutto do dnia 15 stycznia 2015 r, a na dzień zawarcia ww. porozumienia limit zobowiązań dla ww. przedsięwzięcia na 2015 r. wynosił 0 zł.

Naruszono tym art. 228 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 226 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

Zgodnie z przywołaną podstawą prawną, uchwała w sprawie wieloletniej prognozy finansowej może zawierać upoważnienie dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego

do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją zamieszczonych w niej przedsięwzięć. W załączniku do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej określa się odrębnie dla każdego przedsięwzięcia limit zobowiązań.

Powyższe dotyczyło zobowiązań wynikających z czterech faktur VAT wystawionych we wrześniu i w październiku 2014 r. tytułem realizacji usług przewidzianych umową Nr KS.II.128.2013 z dnia 10 grudnia 2013 r. z późn. zm., wpływ których do Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach odnotowano we wrześniu i listopadzie 2014 r. Pierwotny termin zapłaty ww. zobowiązań przypadł na 30 dzień liczony od daty doręczenia prawidłowo wystawionego dokumentu sprzedaży. Zgodnie z treścią ww. umowy, wykonawca zobowiązał się do wykonania całości przedmiotu umowy do dnia 30 września 2014 r.

Zadanie p.n. „Zaprojektowanie i wykonanie stałej ekspozycji Muzeum Powstań Śląskich” do końca 2014 r. zostało ujęte w przedsięwzięciach Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Świętochłowice na lata 2013 - 2027 i 2014 - 2027 podjętej przez Radę Miejską w Świętochłowicach odpowiednio w uchwałach Nr XXVII/317/2012 z dnia 19 grudnia 2012 r. oraz Nr XLIII/472 /2013 z dnia 28 grudnia 2013 r. z późn. zm.

W uchwale upoważniono Prezydenta Miasta do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją przedsięwzięć, określonych w załącznikach do uchwały, jednakże nie określono limitu zobowiązań dla ww. przedsięwzięcia na 2015 r. Realizację i finansowanie ww. zadania przewidziano do końca 2014 r.

Środki na realizację ww. zobowiązań objętych porozumieniem zostały zabezpieczone w budżecie Miasta na podstawie uchwały Nr V/30/15 Rady Miejskiej w Świętochłowicach, w sprawie zmiany uchwały Nr IV/17/14 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 19 grudnia 2014 r. dotyczącej uchwalenia budżetu Miasta Świętochłowice na 2015 rok, podjętej i wprowadzonej w życie w dniu 28 stycznia 2015 r.

W powyższej uchwale zwiększono plan wydatków majątkowych na 2015 r. w dziale 921 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego”, w rozdziale 92118 „Muzea” o kwotę 1.750.000,00 zł.

Zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi przez p. Bartosza Karcz – Pierwszego Zastępcę Prezydenta Miasta Świętochłowice na podstawie upoważnienia Prezydenta Miasta: „podpisane 10 grudnia 2014 roku porozumienie prolongacyjne z firmą zostało wymuszone brakiem wpływu zaplanowanych dochodów Gminy”.

Porozumienie z dnia 10 grudnia 2014 r. w imieniu Miasta Świętochłowice zawarł p. Dawid Kostemski – Prezydent Miasta Świętochłowice, przy kontrasygnacie p. Agaty Słezak – Skarbnika Miasta Świętochłowice.

Wniosek nr 2

Zaciągać zobowiązania w granicach upoważnień określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Świętochłowice, stosownie do art. 228 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 226 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- W okresie od 2012 r. do lutego 2015 r. nieterminowo regulowano zobowiązania finansowe, w tym: z tytułu wykupu obligacji komunalnych, zrealizowanych dostaw, usług, robót budowlanych, wpłat wobec Komunikacyjnego Związku Komunalnego GOP (zwanego dalej KZK GOP) z tytułu wpłat Miasta Świętochłowice na dofinansowanie komunikacji oraz wobec Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Naruszono tym art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm., Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem, wydatki

publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Powyższe dotyczyło:

➤ zobowiązań wynikających z nieterminowego wykupu w 2014 r. obligacji komunalnych w wysokości 2.000.000,00 zł wynikających z umowy z dnia 23 września 2009 r. Wyemitowane serie G i H, zgodnie z umową obligacji, winny podlegać wykupowi w dniu 25 listopada 2014 r., natomiast wykupu dokonano w dniu 8 grudnia 2014 r., tj. po 13 dniach od umownego terminu. Prezydent Miasta Świętochłowice, pismem z dnia 21 listopada 2014 r. zwrócił się do Banku z prośbą o przesunięcie terminu wykupu obligacji z uwagi na brak terminowego wpływu na konto Gminy planowanych dochodów przeznaczonych na wykup obligacji. Pismem z dnia 24 listopada 2014 r. Bank odmówił przesunięcia terminu wykupu obligacji.

Skutkiem nieterminowego regulowania ww. zobowiązania z tytułu wykupu obligacji Miasto Świętochłowice w dniu 8 grudnia 2014 r. zapłaciło odsetki w kwocie 9.260,27 zł.

Wydatek ten ujęto w klasyfikacji budżetowej w dziale 757 „Obsługa długu publicznego”, rozdziale 75702 „Obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek jednostek samorządu terytorialnego”, paragrafie 8110 „Odsetki od samorządowych papierów wartościowych lub zaciągniętych przez jednostkę samorządu terytorialnego kredytów i pożyczek”. Zgodnie natomiast z zasadami klasyfikacji wydatków określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1053), odsetki od nieterminowo regulowanych zobowiązań z tytułu wykupu obligacji winny być ujęte w paragrafie 458 „Pozostałe odsetki”.

➤ zobowiązań z tytułu dostaw, usług, robót budowlanych, wpłat Miasta Świętochłowice na dofinansowanie komunikacji, a mianowicie:

- w 2012 r. nieterminowo uregulowano zobowiązania z tytułu usług, robót budowlanych wynikających z 18 faktur VAT wystawionych przez kontrahentów na łączną kwotę 2.130.689,65 zł oraz wobec KZK GOP z tytułu zwiększonej wpłaty Miasta Świętochłowice na dofinansowanie komunikacji za 2012 r. w kwocie 290.148,87 zł. Opóźnienia w regulowaniu zobowiązań wynosiły od 2 do 88 dni,

- w 2013 r. nieterminowo regulowano zobowiązania z tytułu wpłaty Miasta Świętochłowice na dofinansowanie komunikacji w wysokości 563.101,55 zł, opóźnienie w zapłacie wynosiło 22 dni,

- w 2014 r. nieterminowo uregulowano zobowiązania z tytułu usług, robót budowlanych wynikających z 20 faktur VAT wystawionych przez kontrahentów oraz wezwań do zapłaty na łączną kwotę 4.297.336,32 zł. Opóźnienia w zapłacie wynosiły od 2 do 106 dni,

- w 2015 r. nieterminowo uregulowano zobowiązania z tytułu usług wynikających z 4 faktur VAT na łączną kwotę 1.749.934 zł. Zapłaty ww. zobowiązań dokonano z opóźnieniem 14 dni.

W 2014 r. zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Urzędu oraz dokonanymi adnotacjami na fakturach, Miasto zwracało się telefonicznie do kontrahentów o przesunięcia terminów płatności zobowiązań. Stwierdzono brak pisemnych potwierdzeń wyrażających zgodę na przesunięcie terminów płatności zobowiązań wynikających z 4 faktur i rachunku wystawionych przez kontrahentów w 2014 r. na łączną kwotę 168.061,21 zł, uregulowanych z opóźnieniem do 8 dni.

W związku z regulowaniem zobowiązań po terminie płatności lub terminie uzgodnionym telefonicznie Miasto nie zapłaciło odsetek za zwłokę.

➤ zobowiązań z tytułu nieterminowego przekazania równowartości należnego odpisu na wyodrębniony rachunek bankowy Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Kwotę

stanowiącą 25% należnego odpisu w wysokości 62.000,00 zł przekazano dopiero w dniu 11 grudnia 2014 r. zamiast do dnia 30 września 2014 r. Powyższe było niezgodne z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 592 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonym przepisem ustawy równowartość dokonanych odpisów i zwiększeń na dany rok kalendarzowy pracodawca przekazuje na rachunek bankowy Funduszu w terminie do dnia 30 września tego roku z tym, że w terminie do dnia 31 maja tego roku przekazuje kwotę stanowiącą co najmniej 75% równowartości odpisów.

Wydatek ten ujęto na koncie 130 „Rachunek bieżący jednostki” w klasyfikacji budżetowej w dziale 750 „Administracja publiczna”, rozdziale 75023 „Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)”, paragrafie 444 „Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”.

Na koniec 2012 r., 2013 r. i 2014 r. zaniechano również dokonania korekty naliczeń podstawowego odpisu na ZFŚS, w stosunku do faktycznej przeciętnej liczby zatrudnionych. Zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009 r. w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (Dz. U. Nr 43, poz. 349), podstawę naliczania odpisu, o którym mowa w art. 5 ww. ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, stanowi przeciętna planowana w danym roku kalendarzowym liczba zatrudnionych u pracodawcy, skorygowana w końcu roku do faktycznej przeciętnej liczby zatrudnionych, obejmująca pracowników zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy (po przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy).

Wyrównania odpisu za 2012 r. dokonano w dniu 18 lutego 2013 r. w wysokości 9.582,81 zł, korekty naliczenia odpisu za 2013 r. dokonano w dniu 6 lutego 2014 r. w kwocie 12.558,31 zł, korekty naliczenia odpisu za 2014 r. dokonano w dniu 23 stycznia 2015 r. w wysokości 8.204,48 zł.

W zarządzeniu Prezydenta Miasta Świętochłowice Nr 363/12 z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie Polityki rachunkowości obowiązującej w Urzędzie Miejskim w Świętochłowicach ze zmianami, w załączniku Nr 4 Instrukcji obiegu dokumentów finansowo-księgowych Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, wprowadzono zapis: na koniec roku dokonuje się korekty naliczonego odpisu do faktycznej przeciętnej liczby zatrudnionych pracowników w danym roku.

Przyczyną nieterminowego regulowania ww. zobowiązań, zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Urzędu, był brak środków finansowych na terminowe regulowanie zobowiązań.

Ponadto ustalono, że w latach 2012 - 2014 nie ujęto w księgach rachunkowych zobowiązań wymagalnych z tytułu usług oraz składek ZUS z tytułu ubezpieczenia społecznego, Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, w szczególności:

- według stanu na 31 grudnia 2012 r. kwoty 87.223,89 zł,
- według stanu na 31 grudnia 2013 r. kwoty 100.162,31 zł,
- według stanu na 31 grudnia 2014 r. kwoty 976.978,78 zł.

Miasto Świętochłowice, pismem z dnia 16 grudnia 2014 r., zwróciło się do MPGK sp. z o.o. o zmianę terminów płatności zobowiązań z tytułu wykonywania usługi publicznej polegającej za zagospodarowaniu i przetwarzaniu odpadów komunalnych do dnia 20 stycznia 2015 r. Następnie pismem z dnia 9 stycznia 2015 r. Miasto Świętochłowice zwróciło się z prośbą o przesunięcie terminu zapłaty III raty rekompensaty z tytułu powierzenia zadania w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych do 28 lutego 2015 r. Zgoda na przesunięcie terminu płatności została wyrażona dopiero pismami z dnia

9 i 15 stycznia 2015 r. Zobowiązania te mieściły się w planie finansowym Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach 2014 r.

Miasto Świętochłowice również zwróciło się pismami z dnia: 5 grudnia 2012 r., 5 grudnia 2013 r., 5 grudnia 2014 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Chorzowie o odroczenie terminu płatności składek ZUS Urzędu Miejskiego na okres 6 miesięcy, tj. do dnia: 5 czerwca 2013 r., 5 czerwca 2014 r., 5 czerwca 2015 r. Zgoda na przesunięcie terminu płatności została wyrażona w zawartych umowach o odroczeniu terminu płatności składek dopiero w dniach: 21 lutego 2013 r., 21 stycznia 2014 r., 30 stycznia 2015 r. Powyższe umowy z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w imieniu Miasta Świętochłowice podpisał p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta Świętochłowice.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm., Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie.

Powyższe skutkowało niewykazaniem ww. zobowiązań jako wymagalnych w jednostkowych sprawozdaniach: Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego oraz Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, w kolumnie „Zobowiązania wymagalne” wg stanu na 31 grudnia 2012 r., 2013 r., 2014 r., odpowiednio w kwotach: 87.223,89 zł, 100.162,31 zł, 976.978,78 zł, stosownie do § 8 ust. 2 pkt 5 załącznika nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103), § 9 ust. 2 pkt 5 załącznika nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 119) oraz § 2 ust. 1 pkt 4 załącznika nr 9 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247 z późn.zm., Dz. U. z 2014 r., poz. 1773).

Zgodnie z przywołanymi przepisami, do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. W sprawozdaniu Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego w kolumnie „Zobowiązania wymagalne” wykazuje się zobowiązania, których termin zapłaty minął przed upływem okresu sprawozdawczego, a nie są ani przedawnione, ani umorzone, z wyróżnieniem zobowiązań powstałych w latach ubiegłych i zobowiązań powstałych w roku bieżącym. Natomiast w sprawozdaniu Rb-Z kwartalnym o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji wykazuje się m.in. zobowiązania wymagalne rozumiane jako wszystkie bezsporne zobowiązania, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone.

Okres sprawozdawczy, w myśl przepisów ustawy o rachunkowości, zakończył się 31 grudnia 2012 r., 31 grudnia 2013 r., 31 grudnia 2014 r., na ten dzień Miasto nie otrzymało zgody na przesunięcie terminu zapłaty ww. zobowiązań. Zobowiązania te stały się ponownie niewymagalne z dniem wyrażenia zgody przez MP GK sp. z o.o. Samo wystąpienie do kontrahenta o przesunięcie terminu płatności, nie świadczy o tym, iż nastąpiła prolongata terminu płatności.

Ponadto stwierdzono, że do dnia zakończenia kontroli kontrolującym nie przedłożono ewidencji analitycznej do zobowiązań w zakresie ich wymagalności za lata 2012 - 2014, pomimo iż program stosowany przez jednostkę zapewniał możliwość dokonania takiego wydruku.

Do dnia 4 marca 2015 r. w zakładowym planie kont przyjętym zarządzeniem Nr 363/2012 z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie: Polityki rachunkowości obowiązującej w Urzędzie

Miejskim w Świętochłowicach nie określono sposobu prowadzenia kont ksiąg pomocniczych w zakresie wymagalności zobowiązań.

W powyższym zarządzeniu w zasadach sporządzania sprawozdań Rb-28S zapisano, iż w przypadku zobowiązań wymagalnych sporządza się wydruk z systemu księgowego potwierdzającego zaistniałą sytuację.

Stosownie do art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) określając zasady (politykę) rachunkowości należy zapewnić wyodrębnienie w rachunkowości wszystkich zdarzeń istotnych do oceny sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki, przy zachowaniu zasady ostrożności. Zgodnie z § 15 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r. poz. 289), zakładowy plan kont powinien zapewniać możliwość sporządzenia sprawozdań finansowych, sprawozdań budżetowych lub innych sprawozdań określonych w odrębnych przepisach.

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach należały do pracowników Wydziału Finansowego. Nadzór w tym zakresie wykonywał Główny Księgowy Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, któremu kierownik jednostki powierzył prowadzenie rachunkowości jednostki, wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi. Do zadań Głównego Księgowego Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach należało również bieżące regulowania zobowiązań, przygotowanie przepisów wewnętrznych dotyczących rachunkowości. Zadania w zakresie prowadzenia zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, dokonywania wyliczeń odpisów oraz korekt na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych należały do Podinspektora ds. Kadr w Wydziale Organizacyjnym Informatyki i Kadr. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału. Wykonywanie zadań w zakresie prawidłowej gospodarki finansowej Miasta w tym: sprawowanie nadzoru nad prawidłowym wykonywaniem budżetu Miasta, zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach należało do obowiązków Skarbnika Miasta. Od sierpnia 2011 r. p. Agata Ślęzak pełni obowiązki Skarbnika Miasta Świętochłowice.

Jednostkowe sprawozdania Rb-28S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 r. (korekta nr 1 z dnia 19 marca 2013 r.), za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 r. (korekta nr 1 z dnia 19 marca 2014 r.) podpisali p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta oraz Główny Księgowy Miasta Świętochłowice, za okres od początku roku do dnia: 31 grudnia 2014 r. podpisali z upoważnienia Prezydenta Miasta p. Bartosz Karcz – Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta oraz Główny Księgowy Miasta Świętochłowice.

Jednostkowe sprawozdania Rb-Z wg stanu na koniec 4 kwartału: 2012 r. (z dnia 30 stycznia 2013 r.), podpisali p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta oraz były Główny Księgowy, 2013 r. (korekta nr 1 z dnia 31 stycznia 2014 r.) podpisali p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta oraz Główny Księgowy, 2014 r. podpisali z upoważnienia Prezydenta Miasta p. Bartosz Karcz – Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta oraz Główny Księgowy.

Za prawidłową gospodarkę finansową Miasta Świętochłowice odpowiedzialność ponosił p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta, stosownie do art. 53 ust. 1 ustawy z dnia

27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

Wniosek nr 3

Podjąć systematyczne działania zapewniające utrzymanie płynności finansowej, pozwalającej w szczególności terminowo regulować obciążające Miasto zobowiązania w celu niedopuszczenia do powstania kolejnych zobowiązań oraz zapłaty odsetek, stosownie do art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), mając na uwadze art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 111), § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009 r. w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (Dz. U. Nr 43, poz. 349).

Wniosek nr 4

Uzupełnić przepisy wewnętrzne regulujące politykę rachunkowości Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach o opis sposobu prowadzenia kont ksiąg pomocniczych w zakresie zobowiązań wymagalnych, stosownie do art. 8 oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.) oraz § 15 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289) oraz ujmować zobowiązania wymagalne w księgach rachunkowych oraz wykazywać w sprawozdaniach Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego, mając na uwadze art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), § 9 ust. 2 pkt 5 załącznika nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 119 z późn. zm.) oraz § 2 ust. 1 pkt 4 załącznika nr 9 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773).

Wniosek nr 5

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Finansowego w zakresie klasyfikowania odsetek od nieterminowo regulowanych zobowiązań w paragrafie 458 „Pozostałe odsetki”, stosownie do zasad klasyfikacji wydatków określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1053 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- W 2014 r. dokonywano przelewów środków pieniężnych na rachunek bieżący budżetu z rachunku depozytów (wadia oraz zabezpieczenia należytego wykonania umowy) w łącznej kwocie 2.100.000,00 zł w celu spłaty zobowiązań dotyczących bieżących płatności.

W związku z powyższym, finansowano wydatki budżetowe środkami, które nie stanowią środków publicznych. Przepisy art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) nie przewidywały możliwości dokonywania wydatków budżetu ze środków niebędących środkami publicznymi.

Powyzsze było także niezgodne z art. 45 ust. 8, art. 46 ust. 4, art. 148 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.).

Z rachunku depozytów na rachunek bankowy budżetu konta 133 przelano:

- w dniu 5 listopada 2014 r. kwotę 1.000.000,00 zł; zwrotu środków dokonano w dniu 6 listopada 2014 r.

- w dniu 5 grudnia 2014 r. kwotę 1.100.000,00 zł; zwrotu środków dokonano w dniu 8 grudnia 2014 r.

Przelewy z dnia 5 listopada 2014 r., 5 grudnia 2014 r. zostały podpisane przez p. Agatę Ślęzak – Skarbnika Miasta Świętochłowice.

Przyczyną nieprawidłowości, zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Urzędu była trudna sytuacja finansowa Miasta, brak środków na koncie budżetu na zapłatę ZUS.

Za prawidłową gospodarkę finansową Miasta Świętochłowice odpowiedzialność ponosił p. Dawid Kostemski – Prezydent Miasta, stosownie do art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

Obowiązki i odpowiedzialność w zakresie prowadzenia rachunkowości, wykonywania dyspozycji środkami pieniężnymi, dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym, dokonywania wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych Prezydent Miasta powierzył p. Agacie Ślęzak – Skarbnikowi Miasta Świętochłowice, pismem z dnia 10 sierpnia 2011 r.

Wniosek nr 6

Zaprzestać finansowania zobowiązań Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach ze środków niepublicznych, w tym depozytów, mając na uwadze art. 45 ust. 8, art. 46 ust. 4, art. 148 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.) oraz art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

- Do dnia 4 marca 2015 r. w dokumentacji opisującej zasady (politykę) rachunkowości jednostki, wprowadzonej zarządzeniem Nr 363/2012 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie: Polityki rachunkowości obowiązującej w Urzędzie Miejskim w Świętochłowicach ze zmianami, przyjęto nieprawidłowy opis zasad funkcjonowania konta 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”.

W planie kont jednostki budżetowej Urząd Miejski w Świętochłowicach stanowiącym załącznik do ww. zarządzeniu wśród typowych zapisów strony Ma ww. konta wskazano m.in. wpłaty na pomocniczy rachunek bankowy jednostek budżetowych sum depozytowych, z tytułu: kaucji i zabezpieczenia należytego wykonania umów w korespondencji ze stroną Wn konta 139 „Inne rachunki bankowe”.

W księgach rachunkowych jednostki nieprawidłowo ujmowano wpływ wniesionego zabezpieczenia w formie gotówkowej tytułem pokrycia roszczeń w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Powyższe było niezgodne z zasadami funkcjonowania konta 201 zawartymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm. a następnie Dz. U. z 2013 r. poz. 289). W myśl przywołanych przepisów ww. konto służy do ewidencji rozrachunków i roszczeń krajowych i zagranicznych z tytułu dostaw, robót i usług, w tym również zaliczek na poczet dostaw, robót i usług oraz kaucji gwarancyjnych, a także należności z tytułu przychodów finansowych. Na koncie 201 nie ujmuje się należności jednostek zaliczanych do dochodów budżetowych, które są ujmowane na koncie 221. Konto obciąża się za powstałe należności i roszczenia oraz za spłatę i zmniejszenie zobowiązań, a uznaje się za powstałe zobowiązania oraz spłatę i zmniejszenie należności i roszczeń.

W trakcie kontroli pracownicy Urzędu wyjaśnili, że obecnie trwają prace nad uaktualnieniem Planu Kont jednostki budżetowej Urząd Miejski w Świętochłowicach.

Przygotowanie przepisów wewnętrznych w zakresie planu kont jednostki budżetowej Urząd Miasta Świętochłowice należały do zadań Głównego Księgowego Urzędu Miejskiego, któremu kierownik jednostki powierzył prowadzenie rachunkowości jednostki. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Agata Ślęzak – Skarbnik Miasta Świętochłowice.

Zgodnie z treścią art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm. a następnie Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), kierownik jednostki ustala w formie pisemnej i aktualizuje dokumentację w zakresie zasad (polityki) rachunkowości.

Wniosek nr 7

Dostosować politykę rachunkowości do zasad funkcjonowania konta 201, określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289), mając na uwadze art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.).

- W latach 2013 - 2014 (w ciągu roku) na kontach zespołu 2 „Rozrachunki i rozliczenia” nie ewidencjonowano operacji gospodarczych związanych z naliczeniem i wypłacaniem rekompensaty na rzecz Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Świętochłowicach z tytułu powierzenia zadania w zakresie zagospodarowania odpadów*

komunalnych. Operacje w tym zakresie ujmowano w kosztach w momencie wypłaty rekompensaty na koncie 402 „Usługi obce” w korespondencji z kontem 130 „Rachunek bieżący jednostki”.

Powyższym naruszono art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), zgodnie z którym do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

Nieprawidłowość dotyczyła rekompensaty za III kwartał 2013 r., I i II kwartał 2014 r. w łącznej kwocie 2.838.214,08 zł.

Ponadto ustalono, że pod datą 31 grudnia 2013 r. nieprawidłowo ujęto zobowiązanie w kwocie 1.064.330,28 zł, wynikające z rekompensaty za IV kwartał 2013 r., na koncie 640 „Rozliczenia międzyokresowe kosztów” w korespondencji z kontem 240 „Pozostałe rozrachunki”. Wypłaty rekompensaty dokonano w dniu 7 lutego 2014 r., operacje tę ujęto w księgach na stronie Wn konta 402 w korespondencji ze stroną Ma konta 130.

Zgodnie z opisem funkcjonowania konta 640 „Rozliczenia międzyokresowe kosztów” ujętym w załączniku nr 3 do rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289) oraz w zakładowym planie kont, na stronie Wn konta 640 ujmują się koszty proste i złożone poniesione w okresie sprawozdawczym, a dotyczące przyszłych okresów, oraz wydatki poniesione w okresie sprawozdawczym, na które utworzono w okresach poprzednich rezerwę.

Ponadto, zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmują się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej wydatków należały do Inspektora Wydziału Finansowego. Nadzór w tym zakresie sprawował Główny Księgowy Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach.

Wniosek nr 8

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Finansowego w zakresie ujmowania rozrachunków z tytułu rekompensat na kontach zespołu 2 „Rozrachunki i rozliczenia”, stosownie do art. 4 ust. 2, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) oraz zasad funkcjonowania tych kont, mając na uwadze postanowienia załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289) oraz art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- W latach 2013 i 2014 nieprawidłowo dokonano przelewu środków finansowych z tytułu oddania nieruchomości w użytkowanie z rachunku dochodów Urzędu Miejskiego oraz

rachunku depozytów na rachunek budżetu Miasta Świętochłowice, przed dniem zawarcia umów o ustanowienie wieczystego użytkowania. Naruszono tym art. 20 ust. 1 w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.). Zgodnie z tymi przepisami, do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Ponadto, zgodnie z art. 211 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) budżet jednostki samorządu terytorialnego jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki. Stwierdzono, że:

➤ *w dniu 23 grudnia 2013 r. z rachunku dochodów Urzędu Miejskiego na rachunek Miasta Świętochłowice przekazano kwotę 1.035.000,00 zł tytułem zrealizowanych dochodów majątkowych za grudzień 2013 r., pomimo iż umowę o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego w formie aktu notarialnego Rep. A nr 39/II/2014 zawarto w dniu 8 stycznia 2014 r. Na powyższą kwotę składało się wadium przekazane z rachunku depozytowego na rachunek dochodów Urzędu Miejskiego oraz część I opłaty za użytkowanie wieczyste przekazane w dniu 18 grudnia 2013 r. przez uczestnika przetargu na rachunek dochodów Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach.*

➤ *w dniach 10 oraz 31 października 2014 r. z rachunku dochodów Urzędu Miejskiego na rachunek Miasta Świętochłowice przekazano łączną kwotę 659.035,00 zł tytułem zrealizowanych dochodów majątkowych za październik 2014 r., pomimo iż umowę oddania w użytkowanie wieczyste w formie aktu notarialnego Rep. A nr 4752/II/2014 zawarto w dniu 7 listopada 2014 r. Na powyższą kwotę składało się wadium przekazane w dniu 10 października 2014 r. z rachunku depozytowego na rachunek bankowy dochodów oraz część I opłaty za użytkowanie wieczyste wniesione w dniu 30 października 2014 r. przez uczestnika przetargu.*

➤ *w dniach: 29 sierpnia 2014 r., 16 września 2014 r. 6 października 2014 r. z rachunku dochodów Urzędu Miejskiego na rachunek Miasta Świętochłowice przekazano łączną kwotę 1.950.000,00 zł tytułem zrealizowanych dochodów majątkowych odpowiednio za sierpień, wrzesień i październik 2014 r., pomimo iż umowę oddania w użytkowanie wieczyste w formie aktu notarialnego Rep. A nr 6729/2014 zawarto w dniu 8 października 2014 r. Na powyższą kwotę składało się wadium przekazane w dniu 28 sierpnia 2014 r. z rachunku depozytów na rachunek dochodów Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach oraz część I opłaty za użytkowanie wieczyste wpłacone przez uczestnika przetargu na rachunek dochodów Urzędu Miejskiego w dniach 15 września 2014 r. oraz 6 października 2014 r.*

Przelewy zostały sporządzone w oparciu o otrzymaną pisemną dyspozycję z Wydziału Gospodarki Nieruchomościami, które następnie zostały zatwierdzone przez p. Agatę Ślęzak – Skarbnika Miasta Świętochłowice oraz Głównego Księgowego Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach.

Zaliczenie dochodów ze sprzedaży mienia do roku budżetowego, którego nie dotyczyły, może spowodować wykazanie nierzetelnych danych przy obliczaniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

Wniosek nr 9

Przekazywać dochody z mienia na rachunek budżetu po dniu zawarcia umów o ustanowienie użytkowania wieczystego nieruchomości, zgodnie z art. 20 ust. 1

w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), mając na uwadze art. 243 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- *W okresie od 2012 r. do dnia zakończenia kontroli zaniechano prowadzenia ewidencji księgowej do konta 226 „Długoterminowe należności budżetowe” w korespondencji z kontem 840 „Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów” w zakresie należności, które stały się wymagalne po upływie 12 miesięcy od dnia bilansowego. Naruszono tym art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) oraz opis funkcjonowania ww. kont zawarty w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 289) oraz załączniku nr 2 do zarządzenia nr 363/2012 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie Polityki rachunkowości obowiązującej w Urzędzie Miejskim w Świętochłowicach.*

Zgodnie z przytoczonymi przepisami ww. ustawy zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. W myśl postanowień ww. rozporządzenia oraz planu kont jednostki budżetowej Urząd Miejski w Świętochłowicach konto 226 służy do ewidencji długoterminowych należności lub długoterminowych rozliczeń z budżetem. Natomiast konto 840 służy do ewidencji przychodów zaliczanych do przyszłych okresów oraz innych rozliczeń międzyokresowych i rezerw.

Powyższe dotyczyło należności z tytułu sprzedaży:

➤ *lokalu użytkowego położonego w Świętochłowicach w budynku przy ul. Chorzowskiej 35. W umowie sporządzonej w formie aktu notarialnego Rep. A nr 7716/2013 z dnia 27 listopada 2013 r. ustaloną cenę za nieruchomość w wysokości 1.204.226,50 zł rozłożono na IV raty z tym, że I rata została wpłacona do dnia zawarcia umowy, natomiast II, III, IV raty powinny być zapłacone do 27 listopada odpowiednio: 2014 r., 2015 r. i 2016 r.*

W księgach rachunkowych Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach wpłaty I i II raty zostały zaewidencjonowane na koncie 130 w korespondencji z kontem 221. Nie dokonano ewidencji księgowej należności długoterminowych wynikających z rozłożenia na raty na koncie 226 w korespondencji z kontem 840.

➤ *lokalu użytkowego położonego w Świętochłowicach w budynku przy ul. Pocztovej 1/ ul. Dworcowej 13. W umowie sporządzonej w formie aktu notarialnego Rep. A nr 5061/2013 z dnia 9 sierpnia 2013 r. ustaloną cenę za nieruchomość w wysokości 267.662,23 zł rozłożono na III raty z tym, że I rata została wpłacona do dnia zawarcia umowy, natomiast II i III raty powinny być wniesione do 9 sierpnia odpowiednio: 2014 r. i 2015 r.*

W księgach rachunkowych Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach wpłata I i II raty została zaewidencjonowana na koncie 130 w korespondencji z kontem 221. Nie dokonano ewidencji księgowej należności długoterminowych wynikających z rozłożenia na raty ceny ww. nieruchomości na koncie 226 w korespondencji z kontem 840.

➤ zabudowanej nieruchomości położonej w Świątchłowicach przy ul. Bytomskiej 5. W umowie sporządzonej w formie aktu notarialnego Rep. A nr 5012/2012 z dnia 26 listopada 2012 r. ustaloną cenę nieruchomości w wysokości 799.000,00 zł rozłożono na III raty z tym, że I rata została wpłacona do dnia zawarcia umowy, natomiast II i III raty powinny być wniesione do 26 listopada odpowiednio: 2013 r. i 2014 r.

W księgach rachunkowych Urzędu Miejskiego w Świątchłowicach wpłaty I i II raty zostały zaewidencjonowane na koncie 130 w korespondencji z kontem 221. Nie dokonano ewidencji księgowej należności długoterminowych wynikających z rozłożenia na raty ceny ww. nieruchomości na koncie 226 w korespondencji z kontem 840.

W skutek nieprowadzenia ewidencji księgowej należności długoterminowych w bilansach Urzędu Miejskiego w Świątchłowicach za lata 2012 - 2013 po stronie aktywów w pozycji III. „Należności długoterminowe” oraz po stronie pasywów w pozycji E. „Rozliczenia międzyokresowe” wykazano kwotę 0,00 zł, pomimo iż z dokumentów źródłowych wynikało, że na dzień 31 grudnia 2012 r. Miasto posiadało należności długoterminowe w wysokości 239.700,00 zł, na dzień 31 grudnia 2013 r. w wysokości 861.963,00 zł.

Na dzień 31 grudnia 2014 r. Miasto posiadało należności długoterminowe w wysokości 471.408,82 zł.

Wydział Gospodarki Nieruchomościami informował pracowników Wydziału Finansowego o rozłożeniu na raty powyższych należności, o terminach i wysokościach wpłat kolejnych rat za sprzedane nieruchomości.

Zadania w zakresie ewidencji księgowej dochodów należały do Inspektora w Wydziale Finansowym. Nadzór w tym zakresie sprawował Główny Księgowy Urzędu Miejskiego w Świątchłowicach.

Wniosek nr 10

Zaprowadzić ewidencję księgową do konta 226 „Długoterminowe należności budżetowe” w korespondencji z kontem 840 „Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów” w zakresie należności, które stały się wymagalne po upływie 12 miesięcy od dnia bilansowego, stosownie do art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) oraz opisu funkcjonowania ww. kont zawartych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289).

- W latach 2013 - 2014 dokonywano zapisów księgowych dotyczących posiadanych przez Miasto Świątchłowice udziałów na koncie 030 „Długoterminowe aktywa finansowe” na podstawie wyciągów bankowych, w przypadku wniesienia udziałów wkładem pieniężnym bądź na podstawie umów o podwyższeniu kapitału zakładowego aportem, przed uzyskaniem odpisu z krajowego rejestru sądowego o dokonany zdarzeniu. Naruszono tym art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) oraz art. 262 § 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 1030 z późn. zm.). Zgodnie z postanowieniami powyższych przepisów, do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. W myśl

art. 262 § 4 Kodeksu spółek handlowych, podwyższenie kapitału spółki z ograniczoną odpowiedzialnością następuje dopiero z chwilą wpisania do rejestru, co za tym idzie jest to moment, w którym następuje zdarzenie gospodarcze, które powinno zostać wykazane na koncie 030. Powyższe dotyczyło następujących spółek prawa handlowego:

✓ Zespół Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o. w Świętochłowicach,

✓ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Lokalowej Sp. z o.o. w Świętochłowicach.

Przyczyną nieprawidłowości było nieprzekazywanie z Wydziału Nadzoru Właścicielskiego i Zdrowia do Wydziału Finansowego informacji o zmianach w posiadaniu długoterminowych aktywów finansowych wynikających z odpisu z KRS.

Wydział Nadzoru Właścicielskiego i Zdrowia przekazywał jedynie informację o podjęciu przez Zgromadzenie Wspólników ww. spółek decyzji o podwyższeniu kapitału zakładowego i konieczności przekazania środków finansowych tytułem wkładu pieniężnego.

W przepisach wewnętrznych regulujących politykę rachunkowości oraz obieg i kontrolę dokumentów nie określono procedur dotyczących dokumentowania powyższych zdarzeń a także przepływu informacji w tym zakresie.

Zadania w zakresie ewidencji długoterminowych aktywów finansowych należały do pracowników Wydziału Finansowego. Nadzór w tym zakresie sprawował Główny Księgowy Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach.

Zadania w zakresie przygotowania przepisów wewnętrznych w zakresie polityki rachunkowości oraz obiegu i kontroli dokumentów należały do Głównego Księgowego Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Agata Ślęzak – Skarbnik Miasta Świętochłowice.

Wniosek nr 11

Uzupełnić przepisy wewnętrzne dotyczące polityki rachunkowości oraz instrukcji obiegu i kontroli dokumentów o zasady dotyczące dokumentowania zdarzeń gospodarczych na koncie 030 „Długoterminowe aktywa finansowe” oraz przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi w tym zakresie, stosownie do art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) oraz art. 262 § 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1030 z późn. zm.).

- W latach od 2010 - 2014 w ewidencji księgowej Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach nieprawidłowo ujmowano operacje dotyczące zwrotów niewykorzystanych dotacji w roku ich udzielenia, gdyż zastosowano zapis ujemny (czerwony): po stronie Wn konta 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich” w korespondencji ze stroną Ma konta 130 „Rachunek bieżący jednostki”.

Powyższym naruszono art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm., następnie Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), gdyż jednostki sektora finansów publicznych prowadzą rachunkowość zgodnie z przepisami o rachunkowości, z uwzględnieniem zasad określonych w ustawie o finansach publicznych oraz opis ww. kont zawarty w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm., następnie Dz. U. z 2013 r., poz. 289).

Zgodnie z przytoczonymi przepisami, konto 224 służy do ewidencji rozliczenia przez organ dotujący udzielonych dotacji budżetowych. Na stronie Ma konta 224 ujmuje się w szczególności wartość dotacji zwróconych w tym samym roku budżetowym, w korespondencji z kontem 130. W opisie ww. konta nie przewidziano zapisu ujemnego.

Natomiast konto 130 służy do ewidencji operacji pieniężnych dokonywanych na bankowym rachunku jednostki. Zapisy na tym koncie dokonywane są na podstawie dokumentów bankowych, w związku z czym musi zachodzić zgodność zapisu między jednostką a bankiem. Na stronie Wn konta 130 ujmuje się wpływy środków pieniężnych na rachunek jednostki (zapisem dodatnim tzw. czarnym).

Stosowanie zapisów ujemnych (czerwonych): po stronie Wn konta 224 w korespondencji ze stroną Ma konta 130, naruszało również zasady funkcjonowania tego konta opisane w załączniku nr 2 do zarządzenia Nr 363/2012 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie: Polityki rachunkowości obowiązującej w Urzędzie Miejskim w Świętochłowicach (ze zmianami). Zgodnie z ww. regulacjami, na stronie Ma konta 224 ujmuje się wartość zwróconych dotacji w tym samym roku budżetowym, w korespondencji z kontem 130, typowy zapis strony Ma konta 224: dotacje niewykorzystane przez podmioty dotowane, zwrócone w tym samym roku budżetowym, w którym nastąpiło ich przekazanie: wpływ niewykorzystanej dotacji – Wn 130, Ma 224.

Zadania w zakresie prowadzenia powyższej ewidencji księgowej należały do pracowników Wydziału Finansowego. Nadzór w tym zakresie sprawowała Główny Księgowy Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach.

Wniosek nr 12

Zaprowadzić zasadę ujmowania operacji gospodarczych na kontach 130 i 224 w ewidencji jednostki Urząd Miejski w Świętochłowicach, stosownie do opisu funkcjonowania ww. kont określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289) i załączniku nr 2 do zarządzenia Nr 363/2012 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 5 lipca 2012 r. (ze zmianami), mając na uwadze art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- Na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach w 2014 r. na koncie 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych” w dzienniku częściowym „Dochody Skarbu Państwa” wykazano stan aktywów i pasywów w kwocie innej od występujących na dzień ich zamknięcia, tj. 31 grudnia 2013 r., czym naruszono art. 5 ust. 1 oraz art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, wykazane w księgach rachunkowych na dzień zamknięcia stany aktywów i pasywów należy ująć w tej samej wysokości, w otwartych na następny rok obrotowy księgach rachunkowych. Wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów, jak też zysków i strat nadzwyczajnych ustala się oddzielnie. Nie można kompensować ze sobą wartości różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, przychodów i kosztów związanych z nimi oraz zysków i strat nadzwyczajnych.

Ewidencję księgową w zakresie Dochodów Skarbu Państwa prowadził pracownik Wydziału Finansowego. Nadzór w tym zakresie sprawowała Główny Księgowy Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach.

Wniosek nr 13

Wprowadzić do ksiąg rachunkowych Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach 2016 r. bilans otwarcia konta 222 „Dochody Skarbu Państwa”, zgodnie z danymi wynikającymi z bilansu zamknięcia tego konta wg stanu na 31 grudnia 2015 r., stosownie do wymogów art. 5 ust. 1 oraz art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.).

- *W 2014 r. program komputerowy, przy pomocy którego prowadzono księgi pomocnicze do konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” w zakresie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, nie umożliwił wygenerowania wydruków ksiąg rachunkowych spełniających wymogi określone w art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.) w zakresie ciągłości sumowania w roku obrotowym.*

Zgodnie z przytoczonym przepisem, przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera należy zapewnić automatyczną kontrolę ciągłości zapisów, przenoszenia obrotów lub sald. Wydruki komputerowe ksiąg rachunkowych powinny składać się z automatycznie numerowanych stron, z oznaczeniem pierwszej i ostatniej, oraz być sumowane na kolejnych stronach w sposób ciągły w roku obrotowym.

Ponadto stwierdzono, że ewidencja syntetyczna nie była zgodna z ewidencją analityczną prowadzoną do konta 221 w zakresie należności i zobowiązań dotyczących opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Powyższe było niezgodne z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonym przepisem, konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Prowadzi się je w ujęciu systematycznym jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej.

Ewidencję analityczną konta 221 w zakresie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi według poszczególnych podmiotów prowadzili pracownicy Wydziału Ekologii i Gospodarki Odpadami, zgodnie z zarządzeniem Nr 534/2014 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 11 grudnia 2014 r., natomiast ewidencję księgową analityczną według podziałek klasyfikacji budżetowej oraz syntetyczną ww. konta prowadzili pracownicy Wydziału Finansowego.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym wprowadzonym zarządzeniem Nr 280/2013 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 8 maja 2013 r. w zakresie działalności finansowej Skarbnik Miasta nadzoruje pracę wszystkich wydziałów, innych komórek organizacyjnych i wyodrębnionych stanowisk Urzędu Miejskiego.

- *Do dnia zakończenia kontroli wydruki ksiąg rachunkowych do konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” ewidencji analitycznej prowadzonej przez Wydział Obsługi Mieszkańców w zakresie opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych według poszczególnych kontrahentów zawierały wyłącznie dane przedsiębiorcy, wskazanie wysokości należnej opłaty, wysokości i terminu dokonanej wpłaty. Zgodnie z art. 23 ust. 2*

ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), zapis księgowy powinien zawierać co najmniej: określenie rodzaju i numer identyfikacyjny dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu oraz jego datę, jeżeli różni się ona od daty dokonania operacji, zrozumiały tekst, skrót lub kod opisu operacji, z tym że należy posiadać pisemne objaśnienia treści skrótów lub kodów, kwotę i datę zapisu; oznaczenie kont, których dotyczy.

Na mocy zarządzenia Nr 534/2014 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 11 grudnia 2014 r., Wydział Obsługi Mieszkańców prowadził księgi pomocnicze dotyczące opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Ewidencję księgową analityczną według podziałek klasyfikacji budżetowej oraz ewidencję syntetyczną prowadził Wydział Finansowy.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym wprowadzonym zarządzeniem Nr 280/2013 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 8 maja 2013 r. w zakresie działalności finansowej Skarbnik Miasta nadzoruje pracę wszystkich wydziałów, innych komórek organizacyjnych i wyodrębnionych stanowisk Urzędu Miejskiego oraz miejskich jednostek organizacyjnych.

Wniosek nr 14

Zapewnić prowadzenie ewidencji księgowej do konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” w zakresie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w sposób zgodny z wymogami art. 16 ust. 1, art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) oraz dostosować księgi pomocnicze prowadzone do konta 221 w zakresie opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do wymogów wynikających z art. 23 ust. 2 ww. ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

- Nieprawidłowo zaangażowano w 2013 r. oraz 2014 r. część środków otrzymanych na poczet dochodów roku następnego (subwencji na styczeń 2014 r. i na styczeń 2015 r.) na wydatki realizowane w roku poprzednim oraz na spłatę kredytu w rachunku bieżącym. Naruszono tym art. 211 ust. 1 oraz art. 217 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) w związku z art. 3 ust. 1, art. 7 ust. 1 pkt 4, art. 7 ust. 3 oraz art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2014 r., poz. 1115 z późn. zm.).

Na dzień 31 grudnia 2013 r. na rachunku bankowym Miasta Świętochłowice pozostała jedynie kwota 572.290,67 zł, w tym: środki z tytułu subwencji oświatowej wynosiły 187.154,47 zł, pomimo iż w dniu 20 grudnia 2013 r. wpłynęła subwencja oświatowa dotycząca 2014 r. w wysokości 2.702.692,00 zł. Następnie w dniu 30 grudnia 2013 r. z rachunku organu przekazano środki w wysokości 3.150.000,00 zł na konto podstawowe jednostki – wydatki. Przed dokonaniem przelewu saldo konta organu wynosiło 3.337.154,47 zł. Po dokonaniu przelewu na koncie organu pozostały środki z subwencji oświatowej w wysokości 187.154,47 zł. Powyższą kwotę 3.150.000,00 zł przekazano na konto podstawowe jednostki celem wniesienia wkładów do spółek prawa handlowego.

Na dzień 31 grudnia 2014 r. na rachunku bankowym organu pozostała kwota 191.862,79 zł pomimo, iż w dniu 22 grudnia 2014 r. wpłynęła subwencja oświatowa na 2015 r. w wysokości 2.903.677,00 zł. Z udzielonych wyjaśnień pracowników Urzędu wynikało, iż otrzymana w 2014 r. na miesiąc styczeń 2015 r. subwencja oświatowa została

wykorzystana na pokrycie spłaty linii kredytowej oraz na zasilenie kont jednostek organizacyjnych z przeznaczeniem na wydatki.

W sprawozdaniach Rb-ST rocznych o stanie środków na rachunkach bankowych jednostek samorządu terytorialnego za lata 2013 - 2014 wykazano następujące stany środków na rachunku budżetu j.s.t. na koniec 2013 r. - 572.290,57 zł, na koniec 2014 r. - 191.862,79 zł. Obowiązki i odpowiedzialność w zakresie prowadzenia rachunkowości, wykonywania dyspozycji środkami pieniężnymi, dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym, dokonywania wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych Prezydent Miasta powierzył p. Agacie Ślęzak – Skarbnikowi Miasta Świętochłowice, pismem z dnia 10 sierpnia 2011 r.

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) osobą odpowiedzialną za całość gospodarki finansowej Miasta Świętochłowice był p. Dawid Kostemski – Prezydenta Miasta Świętochłowice.

Wniosek nr 15

Zaprzestać finansowania budżetu danego roku dochodami roku następnego, stosownie do art. 211 ust. 1 oraz art. 217 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), w związku art. 3 ust. 1, art. 7 ust. 1 pkt 4, art. 7 ust. 3 oraz art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2015 r., poz. 513).

- Do dnia zakończenia kontroli zaniechano wygenerowania zbiorczego zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej na koniec każdego okresu sprawozdawczego oraz zestawienia obrotów dzienników częściowych, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.).

Zgodnie z przytoczonym przepisem, na podstawie zapisów na kontach księgi głównej sporządza się na koniec każdego okresu sprawozdawczego, nie rzadziej niż na koniec miesiąca, zestawienie obrotów i sald. Obroty tego zestawienia powinny być zgodne z obrotami dziennika lub obrotami zestawienia obrotów dzienników częściowych.

W okresie od 2010 r. do dnia zakończenia kontroli w Urzędzie Miejskim w Świętochłowicach prowadzono dzienniki częściowe. Ewidencja księgowa dla Budżetu Miasta oraz dochodów z tytułu podatków i opłat była prowadzona ręcznie. Dzienniki częściowe były prowadzone w rejestrach księgowych w formie oddzielnych komputerowych zbiorów danych w Księdze głównej w systemie Eurobudżet (MICOMP Katowice) oraz w systemie Qwant (ONT Systemy Informatyczne Gliwice).

W dniu 19 marca 2015 r., po zakończeniu czynności kontrolnych, kontrolującym przedłożono zbiorcze zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej za lata 2010 - 2013 „Wydatki-Urząd Miejski w Świętochłowicach”.

Ponadto, do dnia zakończenia kontroli nie przedłożono bilansu jednostki budżetowej Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach sporządzonego wg stanu na 31 grudnia 2013 r. podpisanego przez Prezydenta Miasta jako kierownika jednostki oraz Głównego księgowego.

Do kontroli przedstawiono bilans jednostki Urząd Miejski w Świętochłowicach – wydatki oraz bilans jednostki Urząd Miejski w Świętochłowicach – dochody sporządzone na dzień

31 grudnia 2013 r., które zostały podpisane wyłącznie przez Kierownika Referatu Obsługi Finansowo-Księgowej Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, Głównego Księgowego Urzędu Miejskiego.

W myśl § 17 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289) na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych jednostki, o których mowa w § 1 pkt 3 i 4, sporządzają sprawozdanie finansowe składające się z: bilansu, rachunku zysków i strat (wariant porównawczy), zestawienia zmian w funduszu.

Bilans powinien zawierać informacje w zakresie ustalonym dla jednostki budżetowej i samorządowego zakładu budżetowego w załączniku nr 5 do ww. rozporządzenia.

Zgodnie z § 25 ust.1 ww. rozporządzenia sprawozdanie finansowe jednostki podpisują odpowiednio kierownik jednostki i główny księgowy.

Zadania w zakresie prowadzenia rachunkowości Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, sporządzania sprawozdań należały do Głównego Księgowego Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Agata Ślęzak – Skarbnik Miasta Świętochłowice.

Wniosek nr 16

Sporządzać zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej na koniec każdego okresu sprawozdawczego oraz zestawienia obrotów dzienników częściowych, stosownie do art. 18 ust.1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) oraz sporządzać bilans jednostki Urząd Miejski w Świętochłowicach, stosownie do wymogów § 17 ust. 1, ust. 3 pkt 1, § 25 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289).

W zakresie inwentaryzacji:

- Do dnia zakończenia kontroli nie zakończono inwentaryzacji składników majątkowych przeprowadzonej w 2013 r. w drodze spisu z natury według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. oraz nie rozliczono jej wyników w księgach rachunkowych 2013 r. Było to niezgodne z art. 26 ust. 1 pkt 3, art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.).

Zgodnie z wymogami zarządzenia Nr 675/2013 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie: przeprowadzenia inwentaryzacji na dzień 31 grudnia 2013 r. inwentaryzację środków trwałych w drodze spisu z natury należało przeprowadzić w dniach od 31 grudnia 2013 r. do dnia 15 stycznia 2014 r. według stanu na 31 grudnia 2013 r.

W informacji z przebiegu inwentaryzacji na dzień 31 grudnia 2013 r., sporządzonej przez przewodniczących zespołów spisowych, podpisanej przez Głównego Księgowego podano,

iż w celu prawidłowego rozliczenia stwierdzonych różnic w środkach trwałych, termin zakończenia i rozliczenia inwentaryzacji przedłużono do dnia 31 grudnia 2015 r.

Zgodnie z postanowieniami § 4 zarządzenia Nr 675/2013 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 30 grudnia 2013 r. odpowiedzialność za prawidłowe i terminowe przeprowadzenie spisu z natury ponoszą Przewodniczący Zespołów. Natomiast w myśl § 5 ww. zarządzenia odpowiedzialność za rozliczenie inwentaryzacji powierzono Głównemu Księgowemu Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Agata Ślęzak – Skarbnik Miasta Świętochłowice. Zgodnie z instrukcją inwentaryzacyjną wprowadzoną zarządzeniem Nr 363/2012 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 5 lipca 2012 r. (ze zmianami) do kompetencji Głównego Księgowego należało ustalenie różnic inwentaryzacyjnych i ujęcie w księgach wyników inwentaryzacji.

Ponadto, zgodnie z art. 4 ust. 5 ww. o rachunkowości, kierownik jednostki ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą, w tym z tytułu nadzoru.

Wniosek nr 17

Przeprowadzić prawidłowo inwentaryzację środków trwałych, zgodnie z wymogami art. 26 ust. 1 pkt 3 oraz art. 27 ust. 1, ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.).

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach:

- W latach 2013 - 2014 z budżetu Miasta Świętochłowice środki za gospodarowanie odpadami wydatkowano m.in. na realizację innych zadań niż wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Zgodnie z art. 6r ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.), z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty: odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych; tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych; obsługi administracyjnej tego systemu.*

Środki stanowiące różnicę pomiędzy wykonanymi dochodami z tytułu opłat za zagospodarowanie odpadów komunalnych a wydatkami z nimi związanymi:

➤ w 2013 r. wynosiły 2.194.523,68 zł, tymczasem na dzień 31 grudnia 2013 r. Miasto Świętochłowice posiadało środki finansowe na rachunku bankowym w wysokości 572.290,67 zł. Jednocześnie Miasto Świętochłowice na ww. dzień posiadało zobowiązania z tytułu odprowadzania i zagospodarowania odpadów komunalnych w kwocie 1.409.424,29 zł.

➤ w 2014 r. wynosiły 1.591.198,67 zł, tymczasem na dzień 31 grudnia 2014 r. Miasto Świętochłowice posiadało środki finansowe na rachunku bankowym w wysokości 191.862,79 zł. Jednocześnie Miasto Świętochłowice na ww. dzień posiadało zobowiązania z tytułu odprowadzania i zagospodarowania odpadami komunalnymi w kwocie 1.960.775,60 zł, w tym wymagalne w kwocie 264.330,28 zł.

Wykonywanie zadań w zakresie prawidłowej gospodarki finansowej Miasta, w tym w szczególności: sprawowanie nadzoru nad prawidłowym wykonywaniem budżetu Miasta, zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach wprowadzonym zarządzeniem Nr 280/2013 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia

8 maja 2013 r. należało do podstawowych obowiązków p. Agaty Ślęzak – Skarbnika Miasta Świętochłowice.

Za prawidłową gospodarkę finansową jednostki, zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), odpowiadał p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta Świętochłowice.

Wniosek nr 18

Podjęć działania w celu wydatkowania środków uzyskanych z opłat za zagospodarowanie odpadów komunalnych na realizację zadań ujętych w art. 6r ust. 1aa i ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.).

- *Miasto Świętochłowice powierzyło Miejskiemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach Sp. z o.o. (zwanemu dalej MPGK w Świętochłowicach) realizację zadania własnego Miasta w zakresie zagospodarowania wszystkich odpadów komunalnych z terenu Świętochłowic. Powyższe stoi w sprzeczności z art. 9e ust. 1 oraz art. 9l ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r., poz. 391 z późn. zm.) w związku z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 2011 r. Nr 45, poz. 236 z późn. zm.). Zgodnie z powyższymi przepisami, podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany do:*

- 1) przekazywania odebranych od właścicieli nieruchomości selektywnie zebranych odpadów komunalnych do instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami,*
- 2) przekazywania odebranych od właścicieli nieruchomości zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.*

Prowadzący regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych jest obowiązany zawrzeć umowę na zagospodarowanie zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania ze wszystkimi podmiotami odbierającymi odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, którzy wykonują swoją działalność w ramach regionu gospodarki odpadami komunalnymi.

W przypadku wystąpienia awarii regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, uniemożliwiającej odbieranie zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania od podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, odpady te przekazuje się do instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi tego regionu, wskazanych w uchwale w sprawie wykonania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami. Prowadzący instalację do przetwarzania odpadów komunalnych, która została wskazana jako instalacja zastępcza, jest obowiązany przyjąć przekazywane do tej instalacji odpady.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą, linia do segregacji odpadów komunalnych, składowisko odpadów komunalnych oraz kompostownia kontenerowa, zarządzane przez MPGK w Świętochłowicach, zostały wpisane do Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa Śląskiego jako zastępcza regionalna instalacja przetwarzania

odpadów komunalnych. Dopiero uchwałą Nr IV/57/4/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 17 listopada 2014 r. wpisano do Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami, kompostownię pryzmową zarządzaną przez ww. spółkę jako regionalną instalację.

Rada Miejska w Świętochłowicach podjęła w dniu 22 kwietnia 2013 r. uchwałę Nr XXXIII/390/13, na podstawie której powierzyła MPGK w Świętochłowicach zadanie własne Gminy w zakresie zagospodarowania wszystkich odpadów komunalnych z terenu Miasta Świętochłowice poprzez ich unieszkodliwianie w Zastępczej Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych zlokalizowanej na składowisku odpadów komunalnych w Świętochłowicach, instalacjach będących w posiadaniu MPGK w Świętochłowicach.

Wojewoda Śląski w dniu 24 maja 2013 r. rozstrzygnięciem nadzorczym stwierdził nieważność tej uchwały jako sprzecznej z art. 91 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r., poz. 391 z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 2011 r. Nr 45, poz. 236 z późn. zm.).

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazano, iż przekazanie do zastępczej instalacji regionalnej odpadów komunalnych, odpadów zielonych lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania może mieć miejsce wyłącznie w przypadku awarii regionalnej instalacji. Tym samym niedopuszczalnym jest powierzenie zadania w postaci zagospodarowania odpadów własnej zastępczej instalacji regionalnej w przypadku, gdy regionalna instalacja nie posiada odpowiednich mocy przerobowych do przyjęcia odpadów.

Pomimo, iż Wojewoda Śląski unieważnił ww. uchwałę Rady Miejskiej w Świętochłowicach, w dniu 9 października 2013 r., Miasto Świętochłowice zawarło porozumienie w sprawie rozliczenia wykonywania usług publicznych przez MPGK w Świętochłowicach.

Przedmiotem ww. porozumienia było uregulowanie rekompensaty z tytułu wykonywania przez MPGK w Świętochłowicach na rzecz Miasta usługi publicznej, polegającej na zagospodarowaniu i przetwarzaniu odpadów komunalnych, powierzonych do realizacji w statucie spółki.

W świetle powyższych ustaleń, przekazywanie przez Miasto Świętochłowice środków finansowych na rzecz MPGK w Świętochłowicach odbywało się z naruszeniem przepisów powszechnie obowiązującego prawa – ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Zgodnie z art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków.

W latach 2013 - 2015 Miasto Świętochłowice, tytułem rekompensaty, przekazało na rzecz MPGK w Świętochłowicach kwotę 4.966.874,64 zł.

W imieniu Miasta Świętochłowice porozumienie podpisał p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta Świętochłowice.

Wniosek nr 19

Finansować Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Świętochłowicach w zakresie realizacji zadania własnego Gminy dotyczącego

zagospodarowania odpadów komunalnych wyłącznie w sytuacji, kiedy uzyska ono status regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych lub jeżeli podmiot ten będzie funkcjonował jako zastępcza instalacja, przy jednoczesnym spełnieniu przesłanek, o którym mowa w art. 91 ust. 2 w związku z art. 9e ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399 z późn. zm.), mając na uwadze art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie gospodarki nieruchomościami:

- *W latach 2013 i 2014 Miasto Świętochłowice zawarło porozumienia z osobami wylonionymi jako użytkownicy wieczysti w przetargu na oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości położonych w Świętochłowicach przy ul. Sudeckiej oraz przy ul. Bytomskiej/ul. Ślęzan, w których wskazano, iż niestawienie się przez użytkownika w wyznaczonym terminie u notariusza celem podpisania umowy, spowoduje zatrzymanie przez Miasto wadium. Powyższe stoi w sprzeczności z art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2014 r., poz. 518 z późn. zm.), zgodnie z którym, jeżeli osoba ustalona jako nabywca nieruchomości nie przystąpi bez usprawiedliwienia do zawarcia umowy w miejscu i w terminie podanych w zawiadomieniu, organizator przetargu może odstąpić od zawarcia umowy, a wpłacone wadium nie podlega zwrotowi. Wyłącznie nieusprawiedliwione niestawiennictwo osoby może stanowić podstawę do zatrzymania wadium.*

Ww. nieprawidłowość dotyczyła porozumienia z dnia 18 grudnia 2013 r. i porozumienia z dnia 27 sierpnia 2014 r.

Powyższe porozumienia ze strony Miasta Świętochłowice podpisali: p. Bartosz Karcz – Zastępca Prezydenta Miasta Świętochłowice oraz Naczelnik Wydziału Gospodarki Nieruchomościami.

Wniosek nr 20

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach w zakresie prawidłowego zawiadamiania o miejscu i terminie zawarcia umowy, stosownie do art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2014 r., poz. 518 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie dochodów budżetowych:

- *W 2011 r. p. Aleksandra Skowronek – były Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta Świętochłowice wydała dwie decyzje w sprawie udzielenia ulg podatnikowi bez stosownego pisemnego upoważnienia. Naruszono tym art. 143 § 1 i § 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.), stosownie do których organ podatkowy może upoważnić pracownika kierowanej jednostki organizacyjnej do załatwiania spraw w jego imieniu i w ustalonym zakresie, a w szczególności do wydawania decyzji, postanowień i zaświadczeń; upoważnienie*

udzielane jest w formie pisemnej. Powyższe dotyczyło decyzji o sygnaturach PE-I-3120/4/2011/AJ i PE-I-3120/5/2011/AJ z dnia 9 czerwca 2011 r., na podstawie których umorzono Zespołowi Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Świętochłowicach zaległości z tytułu podatku od nieruchomości oraz odsetek za zwłokę.

Dopiero w dniu 25 października 2011 r. p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta Świętochłowice upoważnił p. Aleksandrą Skowronek – Pierwszego Zastępcę Prezydenta Miasta do wydawania w imieniu Prezydenta Miasta Świętochłowice wszelkich rozstrzygnięć (decyzji, postanowień) z zakresu zobowiązań podatkowych oraz całej związanej z tym zagadnieniem korespondencji na podstawie art. 143 § 1 i § 3 ww. ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa.

Projekty decyzji w sprawie udzielenia ulg podatnikowi przygotowali pracownicy Wydziału Podatków i Egzekucji Administracyjnej. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik Wydziału Podatków i Egzekucji Administracyjnej.

- Organ podatkowy nie wezwał trzech podatników do udzielenia wyjaśnień w związku z weryfikacją deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelność danych w nich zawartych, co było niezgodne z art. 272 pkt 3 i art. 274 a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.).

Powyższe dotyczyło podatników podatku od nieruchomości:

- o nr ewidencyjnym 17, Zespół Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o., który w składanych deklaracjach w latach 2012 - 2014 nie wykazał powierzchni wpisanej do rejestru zabytków kaplicy cmentarnej. Zgodnie z art. 6 ust. 10 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2014 r., poz. 849), obowiązek składania deklaracji na podatek od nieruchomości, o którym mowa w ust. 9 pkt 1, dotyczy również podatników korzystających ze zwolnień na mocy przepisów ww. ustawy.

- o nr ewidencyjnym 10, będący gminną jednostką organizacyjną, który w składanych deklaracjach w latach 2013 - 2014 wykazywał jedynie powierzchnię gruntów pozostałych 302,00 m². Natomiast w korekcie deklaracji na styczeń 2014 r. nie wykazał żadnych gruntów, pomimo iż wykazywał powierzchnię 276.712,65 m² budynków mieszkalnych. Ponadto, podatnik w „danych o zwolnieniach” wynikających z ustaw lub uchwał gminy wykazał nieruchomości o łącznej powierzchni 4.833,00 m² gruntów i 3.745,48 m² budynków jako zwolnione na podstawie § 2 pkt 1 uchwały Rady Miejskiej w Świętochłowicach w sprawie wysokości stawek podatku od nieruchomości. Jednakże uchwała Nr XLI/459/13 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie wysokości stawek podatku od nieruchomości na terenie Miasta Świętochłowice w 2014 r. nie zawiera zwolnień.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a ww. ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, podatnikiem podatku od nieruchomości są jednostki organizacyjne, które objęły w posiadanie nieruchomości bezpośrednio od właściciela na podstawie umów.

Podatnik pismem z dnia 9 lutego 2015 r. złożył korekty deklaracji na podatek od nieruchomości za okres od października 2013 r. do stycznia 2015 r., jak również dokonał wpłaty na rachunek budżetu Gminy Świętochłowice w kwocie 255.921,00 zł.

- o nr ewidencyjnym 265, który w złożonej deklaracji podatkowej w 2014 r. wykazał w danych dotyczących zwolnień podatkowych powierzchnie działek oraz budynków zajętych częściowo na działalność gospodarczą. Na deklaracji jako podstawę zwolnienia wskazano art. 55 ust. 4 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 1169 z późn. zm.).

Zgodnie z przytoczonym przepisem, kościelne osoby prawne są zwolnione od opodatkowania nieruchomości lub ich części, stanowiących własność tych osób lub używanych przez nie na podstawie innego tytułu prawnego na cele niemieszkalne, z wyjątkiem części zajmowanej na wykonywanie działalności gospodarczej.

Naczelnik Wydziału Podatków i Egzekucji Administracyjnej wyjaśnił, że częściowo działki nr 66/10 i nr 122/12 są wykorzystywane na działalność gospodarczą (zakład kamieniarski) o łącznej powierzchni 744 m² oraz budynki związane z działalnością gospodarczą o powierzchni 154,24 m².

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach (Dz. U. z 2014 r. poz. 849 z późn. zm.) podatnikami podatku od nieruchomości są osoby prawne będące właścicielami nieruchomości lub obiektów budowlanych.

Zadania w zakresie wymiaru, dokonywania czynności sprawdzających w zakresie składanych deklaracji na podatek od nieruchomości wykonywali pracownicy Wydziału Podatków i Egzekucji Administracyjnej. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik Wydziału Podatków i Egzekucji Administracyjnej.

Wniosek nr 21

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Podatków i Egzekucji Administracyjnej w zakresie prawidłowego dokonywania czynności sprawdzających dotyczących deklaracji podatkowych, wydawania decyzji dotyczących ulg podatkowych, stosownie do art. 272 pkt 3, art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r., poz. 613), mając na uwadze art. 143 § 1 i § 3 ww. ustawy Ordynacja podatkowa, art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

Wniosek nr 22

Wszczęć w trybie art. 165 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r., poz. 613) postępowanie podatkowe wobec podatnika o nr ewidencyjnym 265, celem określenia zobowiązania podatkowego w podatku od nieruchomości, mając na uwadze art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 849 z późn. zm.).

- Zaniechano wszczęcia postępowania administracyjnego w celu zweryfikowania czy zachodzą przesłanki uzasadniające nałożenie kary pieniężnej na wykonawcę zadania p.n.: „Odbiór odpadów komunalnych ze wszystkich nieruchomości, na których zamieszkują i nie zamieszkują mieszkańcy położonych w granicach administracyjnych Gminy Świętochłowice”, za zmieszanie selektywnie zebranych odpadów komunalnych ze zmieszanymi odpadami komunalnymi. Powyższe było wymagane art. 9x ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.) w brzmieniu obowiązującym do 1 lutego 2015 r. w związku z art. 1 pkt 1, art. 61 § 1 oraz art. 104 § 1 ustawy 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zm.).

Zgodnie z przywołanymi przepisami, przedsiębiorca odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, który miesza selektywnie zebrane odpady komunalne ze zmieszanymi odpadami komunalnymi - podlega karze pieniężnej w wysokości od 10.000 zł do 50.000 zł.

W dniu 14 listopada 2013 r. Miasto Świętochłowice, reprezentowane przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Ekologii i Gospodarki Odpadami oraz p. Bartosza Karcza – ówczesnego Drugiego Zastępcę Prezydenta Miasta Świętochłowice, wystawiło notę obciążeniową nr EGO/1/2013 na rzecz Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych Sp. z o.o. tytułem naliczenia kary umownej w wysokości 28.990,00 zł za niewywiązanie się z przedmiotu umowy.

Do noty obciążeniowej dołączono zestawienie będące podstawą naliczenia kary umownej, w którym wykazano m.in. dwa udokumentowane przypadki mieszania odpadów selektywnie zebranych z odpadami zmieszanymi (z dnia 23 sierpnia 2013 r. oraz 26 sierpnia 2013 r.). Kara umowna została potrącona w dniu 6 lutego 2014 r. z wynagrodzenia wykonawcy wynikającego z faktury nr 1500172644 z dnia 31 grudnia 2013 r.

W dniu 14 marca 2014 r. Miasto Świętochłowice reprezentowane przez p. Bartosza Karcza – Pierwszego Zastępcę Prezydenta Miasta wystawiło notę obciążeniową nr EGO/1/2014, w której naliczono karę umowną w wysokości 10.980,00 zł za niewywiązanie się z przedmiotu umowy. Z protokołu z negocjacji w zakresie naliczania kar umownych wynikało, iż Miasto stwierdziło i udokumentowało przypadek mieszania odpadów selektywnych ze zmieszanymi odpadami komunalnymi. Kara umowna została potrącona w dniu 24 kwietnia 2014 r. z wynagrodzenia wykonawcy wynikającego z faktury VAT nr 1500175938 z dnia 26 marca 2014 r.

Pomimo powyższej wiedzy, Miasto Świętochłowice nie wszczęło postępowania administracyjnego w celu zweryfikowania czy zachodzą przesłanki uzasadniające nałożenie kary pieniężnej wynikającej z art. 9x ust. 1 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, pomimo iż posiadało udokumentowane trzy przypadki mieszania odpadów komunalnych z odpadami segregowanymi.

Osobą zobowiązaną do nałożenia kary pieniężnej był p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta Świętochłowice, zgodnie z art. 9zb ust. 1 ww. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

- Zaniechano, do dnia zakończenia kontroli, podjęcia działań zmierzających do naliczenia kary pieniężnej wobec wykonawcy zadania p.n. „Odbiór odpadów komunalnych ze wszystkich nieruchomości, na których zamieszkują i nie zamieszkują mieszkańcy położonych w granicach administracyjnych Gminy Świętochłowice”, który złożył raport miesięczny dotyczący usług w zakresie odbierania odpadów na terenie Miasta Świętochłowic za pierwszy stwierdzony przypadek przekazania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do innej niż regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych, mając na uwadze art. 9x ust. 1 pkt 3 w związku z art. 9zb ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.).*

Zgodnie z przywołanymi przepisami, przedsiębiorca odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, który nie przekazuje odebranych od właścicieli nieruchomości zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 zł do 2.000 zł za pierwszy ujawniony przypadek.

Wykonawca umowy na odbiór odpadów komunalnych, tj. Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. oraz podwykonawca, tj. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach Sp. z o.o., do dnia zakończenia kontroli przedkładali do

Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach miesięczne karty przekazania odpadów począwszy od sierpnia 2013 r. Z kart przekazania odpadów wynikało, iż niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne przekazywane były do Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach Sp. z o.o. Linia do segregacji odpadów komunalnych, składowisko odpadów komunalnych oraz kompostownia kontenerowa zarządzane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach Sp. z o.o. zostały wpisane do Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa Śląskiego jako zastępcza regionalna instalacja przetwarzania odpadów komunalnych. Dopiero uchwałą Nr IV/57/4/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 17 listopada 2014 r. wpisano do Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami, kompostownię pryzmową zarządzaną przez ww. spółkę jako regionalną instalację.

Mając na uwadze powyższe, w skutek zaniechania naliczenia kary pieniężnej za pierwszy stwierdzony przypadek przekazania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do innej niż regionalna instalacja, Miasto Świętochłowice nie mogło formalnie podjąć działań zmierzających do złożenia wniosku o wykreślenie wykonawcy usługi z rejestru przedsiębiorców, stosownie do art. 9j ust. 2 pkt 4 ww. ustawy.

Zgodnie z powyższym przepisem, wykreślenie z rejestru następuje także w przypadku gdy: stwierdzono, że przedsiębiorca po raz drugi przekazuje zmieszane odpady komunalne, odpady zielone lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do instalacji innych niż regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych.

Zadania w zakresie prowadzenia spraw dotyczących realizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach należały do pracowników Wydziału Ekologii i Gospodarki Odpadami. Nadzór nad pracownikami sprawował naczelnik tego Wydziału.

Osobą zobowiązaną do naliczenia kary pieniężnej był p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta Świętochłowice, w myśl art. 9zb ust. 1 ww. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku.

Wniosek nr 23

Wszczęć postępowanie administracyjne w celu zweryfikowania czy zachodzą przesłanki uzasadniające nałożenie kar pieniężnych na wykonawcę zadania p.n.: „Odbiór odpadów komunalnych ze wszystkich nieruchomości, na których zamieszkują i nie zamieszkują mieszkańcy położonych w granicach administracyjnych Gminy Świętochłowice” za:

- zmieszanie selektywnie zebrane odpadów komunalnych ze zmieszanyimi odpadami komunalnymi, stosownie do art. 9x ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.) w brzmieniu obowiązującym do 1 lutego 2015 r.,

- przekazanie zmieszanych odpadów komunalnych do składowania do innej niż regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych, stosownie do art. 9x ust. 1 pkt 3 w związku z art. 9zb ust. 1 ww. ustawy, a następnie podjąć działania zmierzające do wykreślenia przedsiębiorców z rejestru, o którym mowa w art. 9c ust. 1 powyższej ustawy, stosownie do art. 9j ust. 2 pkt 4 tej ustawy, mając na uwadze art. 1 pkt 1, art. 61 § 1 oraz art. 104 § 1 ustawy 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zm.).

- *W okresie od 1 stycznia do 26 sierpnia 2014 r. Miasto Świętochłowice nie zapewniło ciągłości wykonywania usług w zakresie usunięcia pojazdów z dróg i przechowywania na parkingach strzeżonych, czym naruszono art. 130a ust. 5f ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r., poz. 1137 z późn. zm.). Zgodnie z ww. przepisem, usuwanie pojazdów oraz prowadzenie parkingu strzeżonego dla pojazdów usuniętych, należy do zadań własnych powiatu. Starosta realizuje te zadania przy pomocy powiatowych jednostek organizacyjnych lub powierza ich wykonywanie zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych.*

W dniu 26 sierpnia 2014 r. zawarto umowę nr 80/IK/2014/U/455/DM/1098/14 pomiędzy Gminą Świętochłowice reprezentowaną przez Prezydenta Miasta Świętochłowice, w imieniu którego działał Naczelnik Wydziału Inwestycji, a wykonawcą usługi. Przedmiotem umowy było zlecenie usuwania pojazdów, o których mowa w art. 130a ust. 1 i ust. 2 oraz art. 50a ust. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym z wyłączeniem pojazdów przewożących towary niebezpieczne oraz przechowywanie na parkingu strzeżonym całodobowym. Umowa została zawarta na okres od dnia 26 sierpnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r. Poprzednio obowiązywała umowa nr 34/DM/2012 podpisana w dniu 20 grudnia 2012 r. i obowiązująca do dnia 31 grudnia 2013 r.

Zarządzeniem Nr 280/2013 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 8 maja 2013 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Świętochłowice do zadań Wydziału Inwestycji i Spraw Komunalnych należało m. in. przedkładanie propozycji wyznaczania w trybie i na zasadach określonych przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym jednostek do usuwania pojazdów z dróg oraz prowadzenia parkingów strzeżonych.

- *Zaniechano ustalenia i dochodzenia należności w okresie od września 2010 r. do dnia zakończenia kontroli z tytułu dochodów Miasta Świętochłowice w zakresie zwrotu kosztów związanych z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu powstałe od momentu wydania dyspozycji jego usunięcia do zakończenia postępowania.*

Powyższe naruszało art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.) w związku z art. 130a ust. 10h ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 z późn. zm., Dz. U z 2012 r., poz. 1137 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, źródłami dochodów własnych powiatu są wpływy z opłat stanowiących dochody powiatu, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów. Koszty związane z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu powstałe od momentu wydania dyspozycji jego usunięcia do zakończenia postępowania ponosi osoba będąca właścicielem tego pojazdu w dniu wydania dyspozycji usunięcia pojazdu, a decyzję o zapłacie tych kosztów wydaje starosta.

Ponadto, naruszono art. 42 ust. 5 oraz art. 254 pkt 1 ustawy 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm., obecnie Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. W toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej: ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów.

Przygotowanie projektu decyzji należało do pracowników Wydziału Inwestycji i Spraw Komunalnych. Bezpośredni nadzór sprawował Naczelnik Wydziału.

Wniosek nr 24

Podjąć działania w celu wyegzekwowania zwrotu kosztów związanych z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdów powstałych od momentu wydania dyspozycji jego usunięcia do zakończenia postępowania pojazdu powstałe od momentu wydania dyspozycji jego usunięcia do zakończenia postępowania mając na uwadze art. 130a ust.10h ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U z 2012 r., poz. 1137 z późn. zm.) w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1115 z późn. zm.) oraz art. 42 ust. 5 oraz art. 254 pkt 1 ustawy 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- *W 2013 r. nie wyegzekwowano od dzierżawcy gruntu o nr karty kontowej UG-2/2013 (prowadzącego działalność gospodarczą), któremu rozłożono na raty zadłużenie z tytułu czynszu dzierżawnego (wraz z odsetkami) w łącznej kwocie 102.065,05 zł, informacji o otrzymanej pomocy publicznej, zawierających w szczególności wskazanie dnia i podstawy prawnej jej udzielenia, formy i przeznaczenia, albo oświadczenia o nieotrzymaniu pomocy i w konsekwencji udzielono ulgi z pominięciem przepisów o pomocy publicznej.*

Powyższe naruszało postanowienia § 8 ust. 3 uchwały Nr LVII/438/10 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 3 listopada 2010 r., zgodnie z którymi w przypadku, gdy dłużnikiem ubiegającym się o udzielenie ulgi jest przedsiębiorca, winien we wniosku wskazać przeznaczenie wnioskowanej pomocy publicznej i odpowiednią podstawę prawną jej udzielenia, a nadto zawrzeć informacje o uzyskanej pomocy w formie zgodnej z przepisami ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tekst jedn. Dz. U. z 2007r. Nr 59, poz. 404 z późn. zm.).

Z informacji przygotowanej po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego dla Prezydenta Miasta Świętochłowice dotyczącej tego dzierżawcy wynika, że po zbadaniu zastosowania udzielenia ulgi pod kątem zgodności z warunkami dopuszczalności udzielania pomocy publicznej, określonymi w stosownych przepisach prawa unijnego, uznano, że ww. dzierżawca nie podlega przepisom o pomocy de minimis.

Zgodnie z art. 37 ust. 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 z późn. zm.), podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie jest zobowiązany do przedstawienia podmiotowi udzielającemu pomocy, wraz z wnioskiem o jej udzielenie, informacji dotyczących wnioskodawcy i prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz informacji o otrzymanej pomocy publicznej, zawierających w szczególności wskazanie dnia i podstawy prawnej jej udzielenia, formy i przeznaczenia, albo oświadczenia o nieotrzymaniu pomocy. Natomiast zgodnie z art. 37 ust 7 ww. ustawy, do czasu przekazania przez podmiot ubiegający się o pomoc zaświadczeń, oświadczeń lub informacji, o których mowa w ust. 5, pomoc nie może być udzielona temu podmiotowi. Informacje przekazuje się na formularzu informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc inną niż pomoc w rolnictwie lub rybołówstwie, pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie, którego wzór określa załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się

o pomoc inną niż pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. Nr 53, poz. 312 z późn. zm.).

Ugody w sprawie rozłożenia na raty zaległych należności z tytułu opłat rocznych za użytkowanie wieczyste ze strony Miasta Świętochłowice zawarł p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta Świętochłowice, natomiast ugodę w sprawie rozłożenia na raty zadłużenia z tytułu czynszu dzierżawnego z upoważnienia Prezydenta Miasta zawarli: p. Bartosz Karcz – Pierwszy (wówczas Drugi) Zastępca Prezydenta Miasta Świętochłowice i Naczelnik Wydziału Gospodarki Nieruchomościami.

Udzielanie pomocy publicznej w zakresie rozpatrywania wniosków dotyczących umarzania, rozkładania na raty oraz przesunięcia terminu płatności z tytułu zawartych umów w zakresie gospodarki nieruchomościami, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, wprowadzonym zarządzeniami Prezydenta Miasta Świętochłowice Nr 591/2011 z dnia 20 października 2011 r. (ze zmianami), a następnie Nr 280/2013 z dnia 8 maja 2013 r. (ze zmianami), należało do pracowników Wydziału Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie sprawowała Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 25

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach prowadzącymi sprawy dotyczące przyznawania ulg niepodatkowych, w zakresie rozkładania na raty zaległych należności z tytułu czynszu dzierżawnego zgodnie z warunkami określonymi w uchwale Nr LVII/438/10 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 3 listopada 2010 r. oraz egzekwowania od wnioskodawców obowiązku złożenia wraz z wnioskiem informacji dotyczących wnioskodawcy i prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz informacji o otrzymanej pomocy publicznej - na wymaganym formularzu, którego wzór stanowi załącznik Nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. Nr 53, poz. 312 z późn. zm.) albo oświadczenia o nieotrzymaniu pomocy, stosownie do art. 37 ust. 5 oraz ust. 7 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie udzielania dotacji jednostkom sektora finansów publicznych oraz środków z budżetu państwa:

- *W 2014 R. nieterminowo rozliczono środki finansowe w kwocie 400.000,00 zł z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzące z Funduszu Promocji Kultury i przyznane zgodnie z umową Nr 02316/14/FPK/DEK z dnia 22 kwietnia 2014 r. na dofinansowanie zadania „Organizacja nowoczesnego, multimedialnego Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach” w ramach Programu: Rozwój infrastruktury kultury, Priorytet: Infrastruktura kultury. Naruszono tym § 9 ust. 1 w związku z § 1 ust. 8 ww. umowy. Zgodnie z jej treścią, zleceniobiorca - tu Gmina Świętochłowice - w terminie do 30 dni (decyduje data stempla pocztowego nadawczego) od dnia wskazanego w § 1 ust. 8 jako termin końcowy wykonania zadania, a przypadający na dzień 30 września 2014 r., zobowiązany został do złożenia kompletnego, poprawnego pod względem*

merytorycznym i formalno-rachunkowym raportu z realizacji zadania, sporządzonego wg odpowiedniego wzoru. Powyższe stało również w sprzeczności z § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 30 czerwca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań z zakresu kultury, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Promocji Kultury (Dz. U. Nr 118, poz. 797), w myśl którego Beneficjent Funduszu jest obowiązany do przedstawienia ministrowi, albo odpowiednio podmiotowi upoważnionemu, rozliczenia realizacji zadania pod względem rzeczowym i finansowym zgodnie z treścią umowy.

Przedmiotowy raport z wykonania zadania, zgodnie z zamieszczoną adnotacją (pieczęcią urzędową), przekazany został instytucji przyznającej środki finansowe, tj. Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 16 stycznia 2015 r., tj. po upływie 78 dni od ustalonego w umowie terminu jego złożenia.

W myśl § 9 ust. 5 ww. umowy o dofinansowanie, za każdy dzień opóźnienia w dotrzymaniu terminu złożenia raportu, o którym mowa w ust. 1, zleceńodawca, tj. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, może żądać kary umownej w wysokości 0,01% otrzymanych środków finansowych Ministra. Z wyjaśnień złożonych w toku kontroli wynika, iż na dzień 6 lutego 2015 r. Ministerstwo nie naliczyło kary umownej z tytułu opóźnienia w złożeniu przedmiotowego raportu.

Raport końcowy z wykonania zadania w ramach ww. programu złożył w imieniu Gminy Świętochłowice p. Stanisław Korman – Drugi Zastępca Prezydenta Miasta Świętochłowice, z upoważnienia Prezydenta Miasta Świętochłowice.

Odpowiedzialność za nieterminowe złożenie raportu końcowego ponosi Naczelnik Wydziału Kultury, Sportu i Spraw Społecznych.

Wniosek nr 26

Wzmocnić nadzór nad Naczelnikiem Wydziału Kultury, Sportu i Spraw Społecznych w zakresie terminowego realizowania postanowień umownych, a w szczególności w odniesieniu do określonych zasad dotyczących rozliczeń środków finansowych otrzymanych na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 30 czerwca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań z zakresu kultury, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Promocji Kultury (Dz. U. Nr 118, poz. 797), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- *W spisany w dniu 23 kwietnia 2012 r. protokole ustaleń pomiędzy Miastem Świętochłowice, reprezentowanym przez Inspektora w Wydziale Kultury, Sportu i Spraw Społecznych (wówczas p.o. Naczelnika tego Wydziału), i Miejską Biblioteką Publiczną im. J. Ligonii w Świętochłowicach, reprezentowaną przez Dyrektora Biblioteki, na podstawie którego udzielono ww. instytucji kultury dotacji celowej w wysokości 30.000,00 zł z terminem jej wykorzystania do 31 grudnia 2012 r., nieprawidłowo ustalono termin rozliczenia wykorzystanych przez dotowanego środków, tj. do dnia 28 lutego 2013 r. Powyższe naruszało art. 250 pkt 3 w związku z art. 251 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), zgodnie z którym zarząd jednostki samorządu terytorialnego, udzielając dotacji celowej, w tym jednostce sektora finansów publicznych, w przypadku gdy odrębne przepisy lub umowa międzynarodowa nie określają trybu i zasad udzielania lub rozliczania tej dotacji, zawiera umowę, która określa w szczególności termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji oraz*

termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji celowej, z tym że termin ten nie może być dłuższy niż terminy zwrotu określone w niniejszym dziale. Stosownie do ww. art. 251 ust. 1, dotacje udzielone z budżetu jednostki samorządu terytorialnego w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegają zwrotowi do budżetu tej jednostki w terminie do dnia 31 stycznia następnego roku.

Przyczyną nieprawidłowości, zgodnie ze złożonymi wyjaśnieniami, było zastosowanie przez Inspektora w Wydziale Kultury, Sportu i Spraw Społecznych art. 265 ust. 2 ustawy o finansach publicznych dotyczącego składania zarządowi jednostki samorządu terytorialnego sprawozdań rocznych z wykonania planu finansowego jednostki (samorządowej instytucji kultury).

Jak wynika z rozliczenia dotacji, złożonego w dniu 28 lutego 2013 r. w Urzędzie Miejskim w Świętochłowicach przez Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej (wraz ze sprawozdaniem rocznym z wykonania przez jednostkę planu finansowego za 2012 r.), została ona wykorzystana w całości.

Ponadto, powyższy protokół ustaleń z dnia 23 kwietnia 2012 r. nie został przedłożony do kontrasygnaty Skarbnikowi Miasta Świętochłowice, ani innej osobie upoważnionej do udzielenia kontrasygnaty. Naruszono tym art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), zgodnie z którym jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych, do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika gminy (głównego księgowego budżetu) lub osoby przez niego upoważnionej.

Szczegółowe regulacje wewnętrzne dotyczące obiegu i kontroli dokumentów (umów, porozumień, zleceń i innych dokumentów) powodujących powstanie zobowiązań, w tym zagadnienie przedkładania projektów dokumentów rodzących zobowiązania do kontrasygnaty skarbnika lub osoby upoważnionej do jej udzielenia, zostały wprowadzone w Urzędzie Miejskim w Świętochłowicach dopiero zarządzeniem Nr 363/2012 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 5 lipca 2012 r. W regulacjach obowiązujących we wcześniejszym okresie kwestia przedkładania takich dokumentów do kontrasygnaty skarbnika lub osoby upoważnionej do jej udzielenia nie została unormowana.

Wydatek z tytułu ww. dotacji celowej dla Miejskiej Biblioteki Publicznej został zaplanowany w budżecie Miasta Świętochłowice na 2012 r.

Odpowiedzialność za wyżej opisane nieprawidłowości spoczywa na Inspektorze w Wydziale Kultury, Sportu i Spraw Społecznych (wówczas p.o. Naczelnika tego Wydziału). Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Aleksandra Skowronek – były Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta Świętochłowice.

Wniosek nr 27

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Kultury, Sportu i Spraw Społecznych w Urzędzie Miejskim w Świętochłowicach w zakresie prawidłowego określania w umowach o udzielenie dotacji celowych terminu ich rozliczenia, stosownie do art. 250 pkt 3 w związku z art. 251 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) oraz w zakresie przedkładania do kontrasygnaty Skarbnikowi Miasta Świętochłowice lub innej osobie upoważnionej do udzielenia kontrasygnaty dokumentów powodujących powstanie zobowiązań, stosownie do art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.) i punktu 12 rozdziału IV „Instrukcji obiegu dokumentów finansowo-księgowych Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach”, stanowiącej załącznik nr 4 do zarządzenia Nr 363/2012 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 5 lipca

2012 r., mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie spraw organizacyjnych:

W latach 2012 - 2014 zaniechano zarejestrowania w Centralnym Rejestrze Umów kontraktów, zawartych w formie pisemnej, z którymi wiązały się skutki finansowe.

Powyższe dotyczyło:

- porozumienia Nr KS.1.2014 z dnia 26 maja 2014 r. o przekazaniu dotacji celowej w kwocie 30.000,00 zł dla Miejskiej Biblioteki Publicznej w Świętochłowicach, zawartego ze strony Miasta Świętochłowice z upoważnienia Prezydenta Miasta Świętochłowice przez Naczelnika Wydziału Kultury, Sportu i Spraw Społecznych,
- umowy nr GN.BC.121.43.2013 (U/776/GN/4721/13) z dnia 24 maja 2013 r. z wykonawcą Firmą „BODACHREX” ze Świętochłowic na zadanie „Rozbiórka 3 budynków gospodarczych o kubaturze 2.100 m² położonych w Świętochłowicach przy ul. Kamionki 4-4a, 6-6a, 8-8a”, zawartej ze strony Miasta Świętochłowice przez Naczelnika Wydziału Gospodarki Nieruchomościami,
- protokołu z ustaleń z dnia 23 kwietnia 2012 r. ze spotkania, w którym udział wzięli Inspektor w Wydziale Kultury, Sportu i Spraw Społecznych (wówczas p.o. Naczelnika ww. Wydziału) oraz Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej im. J. Ligonia w Świętochłowicach w zakresie przekazania dotacji celowej w wysokości 30.000 zł dla Miejskiej Biblioteki Publicznej w Świętochłowicach i sposobu jej rozliczenia.

Powyższe naruszało § 2 pkt 1 zarządzenia Nr 303/10 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 31 maja 2010 r. w sprawie: zasad prowadzenia w Urzędzie Miejskim w Świętochłowicach Centralnego Rejestru Umów, zgodnie z którym obowiązek rejestracji umów w Centralnym Rejestrze Umów dotyczy wszystkich umów zawartych w formie pisemnej, z którymi wiążą się skutki finansowe, z wyłączeniem umów:

- 1) wynikających ze stosunku pracy,
- 2) zakupu towarów i usług o wartości do 1.000 zł brutto, w tym zawartych w formie umowy zlecenia,

i spoczywa na tej komórce organizacyjnej Urzędu, która jest dysponentem środków budżetowych przewidzianych na realizację danej umowy.

Adekwatnie do pisemnej informacji OIK.1710.18.2015 Naczelnika Wydziału Organizacyjnego, Informatyki i Kadr – Dyrektora Urzędu z dnia 23 stycznia 2015 r.: „(...) do Centralnego Rejestru Umów, prowadzonego przez Wydział Organizacyjny, Informatyki i Kadr tutejszego Urzędu wprowadzane są umowy oraz inne dokumenty zawarte w formie pisemnej (zlecenia, porozumienia, umowy o dzieło, umowy dotacji), z którymi wiążą się skutki finansowe o wartości przekraczającej kwotę 1.000,00 zł brutto”.

Do rejestracji w Centralnym Rejestrze Umów ww. dokumentów powodujących powstanie zobowiązań pieniężnych zobligowani byli Naczelnicy Wydziałów, stosownie do § 6 zarządzenia Nr 303/10 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 31 maja 2010 r., który stanowi: „Wykonanie zarządzenia powierzam Naczelnikom Wydziałów, osobom kierującym równorzędnymi komórkami organizacyjnymi oraz wyodrębnionymi referatami, a także osobom zajmującym wyodrębnione ze struktury Wydziałów stanowiska”.

W powyższym przypadku odpowiedzialność za niezastosowanie się do postanowień ww. zarządzenia spoczywała na Naczelniku Wydziału Kultury, Sportu i Spraw Społecznych, p.o. Naczelnika ww. Wydziału i Naczelniku Wydziału Gospodarki Nieruchomościami.

Wniosek nr 28

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach w zakresie obowiązku rejestracji umów w Centralnym Rejestrze Umów, stosownie do § 2 pkt 1 w związku z § 6 zarządzenia Nr 303/10 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 31 maja 2010 r., mając na uwadze art. 68 ust. 2 pkt 1 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- *W 2013 r. wprowadzono do Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach zarządzeniem Prezydenta Miasta Świętochłowice Nr 464/2013 z dnia 30 sierpnia 2013 r. funkcję Dyrektora Urzędu, podległą bezpośrednio Sekretarzowi Miasta, którą powierzono Naczelnikowi Wydziału Organizacyjnego, Informatyki i Kadr. Zgodnie z postanowieniami ww. Regulaminu, Dyrektor Urzędu koordynuje pracę komórek organizacyjnych pod względem właściwej organizacji pracy oraz tworzy i wdraża narzędzia usprawniające zarządzanie zasobami ludzkimi w Urzędzie. Kierownik komórki organizacyjnej pełni jednocześnie funkcję Dyrektora Urzędu.*

Przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 223, poz. 1458 z późn. zm., obecnie z Dz. U. z 2014 r., poz. 1202) nie przewidują funkcjonowania stanowiska Dyrektora Urzędu. Ponadto, w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 50, poz. 398 z późn. zm., Dz. U. z 2013 r. poz. 1050 z późn. zm., obecnie Dz. U. z 2014 r., poz. 1786) również nie przewidziano stanowiska Dyrektora Urzędu i nie określono dla niego minimalnego wynagrodzenia zasadniczego i wymagań kwalifikacyjnych niezbędnych do wykonywania pracy.

Ponadto, Naczelnikowi Wydziału Organizacyjnego, Informatyki i Kadr – Dyrektor Urzędu, przyznano dodatek specjalny w wysokości 1.900,00 zł miesięcznie z tytułu realizacji dodatkowych zadań na stanowisku Dyrektora Urzędu.

Powyższe dodatki przyznano pismami o numerach:

- OIK.2122.198.2013 z dnia 2 września 2013 r. na okres od dnia 1 września do dnia 30 listopada 2013 r., nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2013 r.,*
- OIK.2122.235.2013 z dnia 27 grudnia 2013 r. na okres od 1 stycznia 2014 r., nie dłużej jednak niż do 31 grudnia 2014 r.,*
- OIK.2122.41.2015 z dnia 26 stycznia 2015 r., na okres od 1 stycznia 2015 r., nie dłużej jednak niż do 31 grudnia 2015 r.*

Powyższe pisma zostały podpisane przez p. Dawida Kostempskiego – Prezydenta Miasta Świętochłowice.

W związku z powyższym, wprowadzenie stanowiska Dyrektora Urzędu wykraczało poza kompetencje Prezydenta Miasta.

Zmiany organizacyjne polegające na wyodrębnieniu od dnia 30 sierpnia 2013 r. stanowiska Dyrektora Urzędu wprowadził p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta Świętochłowice, który również odpowiedzialny jest m.in. za prawidłowe zorganizowanie działalności Urzędu Miasta Świętochłowice.

Wniosek nr 29

Podjąć działania w celu dostosowania funkcjonujących w Urzędzie Miasta stanowisk pracowników do przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1202) oraz postanowień

rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1786).

W zakresie wynagrodzeń:

- *W latach 2010 - 2014 p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta Świętochłowice przyznał dodatki specjalne trzem Zastępcom Prezydenta Miasta bez wskazania okresu na jaki przyznano dodatek oraz bez wskazania zwiększonych obowiązków służbowych lub dodatkowych zadań. Było to niezgodne z art. 36 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 223, poz. 1458 z późn. zm.). Stosownie do tego przepisu, pracownikowi samorządowemu z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań może zostać przyznany dodatek specjalny.*

Dodatki specjalne zostały przyznane w pismach:

- *nr KDR.2122.79.2011 z dnia 29 lipca 2011 r. w kwocie 1.800,00 zł, nr OIK.2122.168.2013 z dnia 23 lipca 2013 r. w kwocie 2.200,00 zł p. Bartoszowi Karczowi – obecnie Pierwszemu Zastępcy Prezydenta.*
- *nr OR-II-1111/160/10 z dnia 15 grudnia 2010 r w kwocie 2.800,00 zł, nr ORK.2122.22.2012 z dnia 2 marca 2012 r., p. Aleksandrze Skowronek – byłemu Zastępcy Prezydenta Miasta.*
- *nr OIK.2122.143.2014 z dnia 22 grudnia 2014 r. w kwocie 2.800,00 zł miesięcznie p. Stanisławowi Karmanowi – obecnemu Drugiemu Zastępcy Prezydenta Miasta.*

Dodatki specjalne dla Zastępców Prezydenta zostały przyznane od dnia powołania na stanowisko Zastępcy na czas pełnienia funkcji Zastępcy Prezydenta Miasta. Zastępcy zostali powołani na czas nieokreślony.

Wniosek nr 30

Przeanalizować prawidłowość przyznania dodatków specjalnych dla pracowników Urzędu Miasta Świętochłowice w celu dostosowania pism o przyznaniu ww. dodatku do wymogów art. 36 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1202).

- *Na podstawie zapisów Regulaminu Wynagradzania pracowników Urzędu Miejskiego, obowiązujących w Gminie Świętochłowice od 2014 r., wypłacano nagrody uznaniowe tzw. „na koniec roku kalendarzowego” bez uzasadnienia szczególnych osiągnięć pracowników. W myśl art. 36 ust. 6 ustawy dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 223, poz. 1458 z późn. zm., obecnie Dz. U. z 2014 r., poz. 1202), pracownikowi samorządowemu, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 i 3, można przyznać nagrodę za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej.*

Decyzją Prezydenta Miasta Świętochłowice na podstawie § 14 ust. 6 pkt 4 ww. Regulaminu Wynagradzania Pracowników Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, zgodnie z przedłożonym wykazem przyznano nagrody w łącznej kwocie 148.500,00 zł/netto. Pracownikom Urzędu wypłacano nagrody uznaniowe, na koniec roku kalendarzowego w łącznej kwocie 216.246,66 zł/brutto w dniu 22 grudnia 2014 r.

Lista płac z dnia 22 grudnia 2014 r. została sporządzona przez Inspektora w Wydziale Finansowym. Sprawdzenia dokonał Naczelnik Wydziału Organizacyjnego, Informatyki i Kadr – Dyrektor Urzędu, a zatwierdził Główny Księgowy. Do wypłaty zatwierdził

p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta Świętochłowice. Kontrasygnaty dokonała p. Agata Ślęzak – Skarbnik Miasta Świętochłowice.

Ponadto ustalono, że oprócz ww. nagrody uznaniowej wprowadzono do Regulaminu Wynagradzania Pracowników Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach inne nagrody uznaniowe, tj.: z okazji Dnia Pracownika Samorządowego (27 maja), z okazji Dnia Strażnika Miejskiego (29 sierpnia), nagrody śródroczne (tzw. nagrody sierpniowe).

Regulamin w zakresie wypłat nagród uznaniowych obowiązujący od 2014 r. został wprowadzony przez p. Dawida Kostempskiego – Prezydenta Miasta Świętochłowice.

Stwierdzono też, że we wniosku o przyznanie nagrody, stanowiącym załącznik nr 4 do ww. Regulaminu, wskazano błędnie podstawę prawną o przyznanie nagrody pieniężnej na podstawie § 13 ust. 7 ww. Regulaminu Wynagradzania pracowników Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, podczas gdy § 13 dotyczy dodatku specjalnego i nie występuje ust. 7.

Wniosek nr 31

Dostosować zapisy Regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Miasta Świętochłowice do obowiązujących przepisów, mając na uwadze art. 36 ust. 6, w związku z art. 4 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U z 2014 r., poz. 1202).

Wniosek nr 32

Dostosować wzór wniosku o przyznanie nagrody do postanowień § 14 ust. 7 Regulaminu Wynagradzania Pracowników Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach wprowadzonym zarządzeniem Nr 384/2014 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 17 września 2014 r. wraz ze zmianami.

W zakresie wydatków z tytułu używania samochodów służbowych:

- *W 2013 r. bylemu pracownikowi Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach zaniechano pomniejszenia kwoty ryczałtu samochodowego za miesiąc styczeń o dni, kiedy pracownik nie korzystał z samochodu prywatnego do celów służbowych.*

Zgodnie § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. Nr 27, poz. 271 z późn. zm.), kwotę ustalonego ryczałtu zmniejsza się o jedną dwudziestą drugą za każdy roboczy dzień nieobecności pracownika w miejscu pracy z powodu choroby, urlopu, podróży służbowej trwającej co najmniej 8 godzin lub innej nieobecności oraz za każdy dzień roboczy, w którym pracownik nie dysponował pojazdem do celów służbowych.

Z oświadczenia byłego pracownika za miesiąc styczeń 2013 r. do umowy nr 8/2013 na użytkowanie prywatnego samochodu do celów służbowych wynikało, iż miesięczny ryczałt został pomniejszony tylko o dni, kiedy pracownik przebywał na zwolnieniu lekarskim. Ryczałt za miesiąc styczeń nie został pomniejszony o 2 dni, kiedy to pracownik korzystał z biletów autobusowo-tramwajowych. W dniu 8 stycznia 2013 r. był pracownik pobral bilet sieciowy autobusowo-tramwajowy na okaziciela, a w dniu 10 stycznia 2013 r. pracownikowi wydano 2 bilety autobusowo-tramwajowe. Kwota ryczałtu za 1 dzień wynosiła 11,39 zł, zatem ryczałt nie został pomniejszony o kwotę 22,78 zł.

Pismem z dnia 19 marca 2015 r. Kontrolowany poinformował, że kwota należnego świadczenia w wysokości 22,79 zł została wpłacona przez byłego pracownika, do kasy Urzędu.

Oświadczenie pod względem merytorycznym zatwierdził Naczelnik Wydziału Organizacyjnego, Informatyki i Kadr, do wypłaty zatwierdził Kierownik Referatu Obsługi Finansowo-Księgowej Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach – Główny Księgowy Urzędu Miejskiego.

Wniosek nr 33

Zapewnić naliczanie i wypłacanie ryczałtu samochodowego, stosownie do § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. Nr 27, poz. 271 z późn. zm.).

- *W zakresie używania samochodów służbowych stwierdzono, że:*
  - *w latach 2013 - 2015 zaniechano codziennego zdawania kluczy do samochodu służbowego Opel Vectra w siedzibie Urzędu po zakończeniu podróży służbowej, co stwierdzono w następujących przypadkach:*
    - *w dniu 31 lipca 2013 r. wydano klucze do ww. samochodu, natomiast zdano dopiero 30 października 2013 r.*
    - *w dniu 5 listopada 2013 r. wydano samochód, a zdano samochód dopiero 19 listopada 2013 r.*
    - *w dniu 26 września 2014 r. wydano klucze do powyższego samochodu, zdano dopiero 7 stycznia 2015 r. (tj. w trakcie przeprowadzania czynności kontrolnych).*
  - W powyższych przypadkach podróże służbowe zaczynały się i kończyły w tym samym dniu, co potwierdzają karty drogowe prowadzone dla tego samochodu.*
  - Do obowiązków Kierowcy zgodnie z zakresem czynności (pismo z dnia 10 września 2012 r.) należało min. codzienne po zakończeniu pracy zdawanie kluczy z samochodu oraz garażu na portierni. Nadzór nad pracownikiem sprawował Kierownik Referatu Gospodarczego i Obsługi Urzędu.*
  - *Z okazanych do kontroli faktur VAT wynikało, iż do samochodu służbowego oraz zastępczego o numerach rejestracyjnych SH 74254, SW 02000 kupowano jednocześnie benzynę oraz olej napędowy. Powyższe dotyczyło:*
    - *faktury VAT nr 6311129157 z dnia 15 października 2013 r. W dniu 4 października 2013 r. do samochodu o rejestracji SH74254 zatankowano olej napędowy w ilości 58,07 litrów o wartości 318,22 zł, w dniu 14 października 2013 r. olej napędowy w ilości 57,95 litrów o wartości 314,09 zł, natomiast w dniach 8 października 2013 r., 10 października 2013 r. i 12 października 2013 r. do samochodu o tej rejestracji zatankowano benzynę superplus 98. Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami, samochód o takiej rejestracji to samochód zastępczy napędzany na benzynę*
  - W dokumentacji przedłożonej kontrolującym znajdowało się również oświadczenie z dnia 22 października 2013 r. byłego pracownika Urzędu o następującej treści: „W związku z otrzymaną fakturą w dniu 22.10.2013 oświadczam, że dwa razy nastąpiła pomyłka w tankowaniu paliwa. Zatankowano olej napędowy zamiast benzyny bezołowiowej”.*
  - *faktury VAT nr 00103513071119101 z dnia 2 lipca 2013 r. W dniu 2 lipca 2013 r. do samochodu służbowego marki Opel Vectra o numerze rejestracyjnym SW02000 zakupiono olej napędowy w ilości 46,47 litrów o wartości 250,00 zł. Z wyjaśnień pracowników wynikało, iż samochód ten był napędzany benzyną.*

- faktury VAT nr 631119135 z dnia 31 października 2013 r. W dniu 22 października 2013 r. do samochodu o numerze rejestracyjnym SH 74254 zakupiono olej napędowy w ilości 64,31 litrów o wartości 341,49 zł, natomiast w tym samym dniu do samochodu o tych samych numerach rejestracjach zakupiono benzynę superplus 98 w ilości 28,93 litrów o wartości 158,51 zł.

Kontroli merytorycznej oraz zatwierdzenia do wypłaty ww. faktur dokonał Kierownik Referatu Gospodarczego i Obsługi Urzędu.

Zgodnie z Instrukcją obiegu i kontroli dokumentów księgowych Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, stanowiącą załącznik do zarządzenia Nr 363/2012 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie Polityki rachunkowości obowiązującej w Urzędzie Miejskim w Świętochłowicach, kontrola merytoryczna dowodu księgowego, oznacza między innymi, że dane zawarte w dokumencie odpowiadają rzeczywistości, np. czy zostały faktycznie wykonane w sposób rzetelny i zgodnie z obowiązującymi normami,

➤ dokonywanie podróży samochodami służbowymi bez pisemnych poleceń wyjazdów służbowych poza obręb miasta Świętochłowice. Powyższe ustalono w zakresie:

- w dniach 12 września 2013 r., 24 września 2013 r., 13 listopada 2013 r., 25 listopada 2013 r. samochód służbowy marki Opel Vectra odbywał podróż do Myślenic. Z przedłożonych do kontroli zestawień delegacji służbowych - krajowych nie wynikało, aby któregoś z pracowników na kierowniczych stanowiskach Urzędu oddelegowano do Myślenic,

- w okresie od 2 stycznia 2013 r. do 31 lipca 2013 r. p. Aleksandra Skowronek – były Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta odbywała podróże (dwukrotnie z ciągu dnia) do miasta Ruda Śląska, bez pisemnego polecenia wyjazdu służbowego,

- w 2013 r. w poszczególnych dniach: 1, 12, 21, 25 lutego, 18, 19, 22, 29 marca, 2, 3, 4, 5, 6, 29, 30 kwietnia oraz 6 maja p. Bartosz Karcz – Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta odbywał podróże do Mikołowa, bez pisemnego polecenia wyjazdu służbowego,

- od sierpnia 2013 r. na kartach drogowych dotyczących zarówno Opla Vectry jak i Hondy Accord zaniechano szczegółowego opisywania miejsca i czasu podróży służbowej, skąd dokąd wyjeżdżano. Jako miejsce podróży wskazywano „Okręg GOP”.

Według wyjaśnień udzielonych przez pracowników Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach okrug GOP dotyczył miast ościennych takich jak: Będzin, Bytom, Chorzów, Czeladź, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Katowice, Mysłowice, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Tychy i Zabrze.

Zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 167) miejscowość rozpoczęcia i zakończenia podróży krajowej określa pracodawca.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.), wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Stosownie do art. 53 ust. 1, art. 68 ust. 1 oraz 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy o finansach publicznych, kierownik jednostki sektora finansów publicznych, jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej tej jednostki. Kontrolę zarządczą w jednostkach sektora finansów publicznych stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Zapewnienie

funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej należy do obowiązków kierownika jednostki.

Wniosek nr 34

Rozważyć możliwość wprowadzenia do przepisów wewnętrznych uregulowań dotyczących używania samochodów służbowych, mając na uwadze art. 53 ust. 1, art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

Wniosek nr 35

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Gospodarczego i Obsługi Urzędu dokonującymi kontroli merytorycznej dokumentów dotyczących zakupu paliwa, naprawy samochodów służbowych oraz użytkowania samochodów zastępczych zgodnie z postanowieniami obowiązującej Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów księgowych Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

Wniosek nr 36

Wystawiać polecenia wyjazdów służbowych dla pracowników odbywających podróże służbowe, stosownie do § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 167) określając miejscowość rozpoczęcia i zakończenia podróży krajowej.

W zakresie zamówień publicznych:

- *W zakresie przygotowania i przeprowadzenia w 2011 r. zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na realizację zadania pn. „Utrzymanie dróg powiatowych, gminnych, wojewódzkich oraz dróg wewnętrznych na terenie miasta Świętochłowice w zakresie wykonywania robót konserwacyjnych, porządkowych i innych zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa i wygody ruchu, w tym także odsnieżanie i zwalczanie śliskości zimowej” przewidzianego do realizacji w podziale na cztery zadania stwierdzono:*
    - *opisanie sposobu dokonywania oceny spełniania warunku udziału w postępowaniu, w zakresie posiadanej przez wykonawców wiedzy i doświadczenia dla zadania przewidującego realizację robót związanych z przeprowadzaniem remontów cząstkowych dróg z naruszeniem art. 22 ust. 4 w związku z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.).*
- Zgodnie ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia oraz ogłoszeniem o zamówieniu, Zamawiający w opisie sposobu dokonania oceny spełnienia warunku udziału w postępowaniu w zakresie wiedzy i doświadczenia założył, iż uzna warunek za spełniony, jeżeli potencjalni wykonawcy wykażą, że w ostatnich 5 latach przed upływem terminu składania ofert, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy niż 5 lat to za okres obejmujący okres prowadzenia działalności, zrealizowali jedną robotę budowlaną związaną z utrzymaniem nawierzchni asfalto-betonowych łącznie z robotami brukarskimi, polegającą na remoncie cząstkowym o powierzchni minimum 14.000 m² (jezdnie i chodniki).*

Tym samym tak ukształtowany warunek wiedzy i doświadczenia nie mógł być spełniony przez tych wykonawców, którzy uprzednio zrealizowali wszystkie wymagane przez Zamawiającego rodzaje robót, jednak nie były one objęte zakresem rzeczowym jednego zamówienia, a zostały zlecone w ramach oddzielnych zamówień albo na podstawie odrębnych umów realizacyjnych, składających się na dany kontrakt.

Różnorodne rodzaje robót budowlanych, pozwalające na uznanie, iż wykonawca posiada niezbędną wiedzę i doświadczenie nie muszą być wykonane łącznie, czyli w ramach zakresu danego zamówienia (jednej umowy). Doświadczenie praktyczne, jakie wykonawca nabywa przy realizacji poszczególnych rodzajów robót budowlanych w ramach odrębnych proceduralnie zamówień, albo chociażby wyodrębnionych części tego samego zadania inwestycyjnego, nie różni się niczym od tego, gdyby roboty te były realizowane łącznie w jednym zamówieniu, zleconym na podstawie jednej umowy w sprawie zamówienia publicznego;

➤ zaniechanie wezwania wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, do złożenia wyjaśnień dotyczących oświadczeń lub dokumentów złożonych w celu potwierdzenia spełnienia warunku udziału w postępowaniu w zakresie dysponowania osobami zdolnymi do wykonania zamówienia, czym naruszono art. 26 ust. 4 ww. ustawy Prawo zamówień publicznych.

Zgodnie ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia oraz ogłoszeniem o zamówieniu Zamawiający w opisie sposobu dokonania oceny spełnienia warunku udziału w postępowaniu w zakresie potencjału osobowego zdolnego do wykonania niniejszego zamówienia założył, iż uzna warunek za spełniony, jeżeli potencjalni wykonawcy dysponowali będą kierownikiem robót posiadającym uprawnienia budowlane w specjalności drogowej bez ograniczeń zgodnie z prawem budowlanym lub odpowiadające im ważne uprawnienia budowlane, które zostały wydane na podstawie wcześniej obowiązujących przepisów, posiadającym minimum 3-letnie doświadczenie zawodowe w kierowaniu lub nadzorowaniu robót. Na potwierdzenie spełnienia przedmiotowego warunku wykonawcy zobowiązani byli do przedłożenia wykazu osób, które będą uczestniczyć w wykonaniu zamówienia uzupełnionego, m.in. o informacje w zakresie ich kwalifikacji zawodowych, doświadczenia i wykształcenia, zakresu wykonywanych przez nie czynności oraz podstawy dysponowania tymi osobami wraz z oświadczeniem, że owe osoby posiadają wymagane uprawnienia, jeżeli ustawy nakładają obowiązek posiadania takich uprawnień.

Wykonawca wraz z ofertą przedłożył wymagany wykaz osób, w którym jako odpowiedzialną za kierowanie robotami budowlanymi wykazał osobę posiadającą uprawnienia budowlane do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie bez ograniczeń w zakresie kierowania robotami budowlanymi w specjalności drogowej, potwierdzone 31-letnim stażem pracy oraz średnim wykształceniem. Podstawę prawną przedłożonych w toku kontroli a pozostających w dyspozycji Zamawiającego uprawnień budowlanych Nr 211/73 z dnia 18 września 1973 r. wydanych osobie wskazanej w wykazie jako pełniącej przy realizacji zamówienia stanowisko kierownika robót o uprawnieniach budowlanych w specjalności drogowej bez ograniczeń stanowiło zarządzenie Nr 195 Ministra Komunikacji z dnia 1 grudnia 1964 r. w sprawie uprawnień budowlanych w budownictwie specjalnym w zakresie komunikacji (tekst jedn. Dz. Bud. 1969, Nr 7, poz. 24 z późn. zm.). Ponadto, jak wynika z ww. uprawnień, wskazana w nich osoba legitymowała się tytułem technika uprawnionego do kierowania robotami budowlanymi w specjalności „drogi”.

Zarządzenie Nr 195 Ministra Komunikacji z dnia 1 grudnia 1964 r. określało warunki wydawania uprawnień budowlanych w zakresie komunikacji na podstawie § 3 ust. 1 zarządzenia oraz art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. Prawo budowlane (Dz. U.

z 1961 r. Nr 7, poz. 46 z późn. zm.) w budownictwie specjalnym, do którego zaliczane było m.in. budownictwo drogowe. Posiadanie uprawnień budowlanych do kierowania robotami budowlanymi w odpowiedniej specjalności techniczno-budowlanej, w tym również drogowej (§ 3 ust. 1 pkt 3 ww. zarządzenia) upoważniało do wykonywania funkcji technicznych m.in. kierownika budowy i kierownika robót (§ 2 ust. 2). Uprawnienia budowlane w specjalności drogi uzyskane na podstawie ww. zarządzenia przez osobę posiadającą średnie wykształcenie (technika) oraz odpowiednią praktykę, upoważniały łącznie do projektowania i kierowania robotami budowlanymi z ograniczeniem do nieskomplikowanych obiektów w zakresie drogowych obiektów.

Stosownie do § 3 ust. 2 pkt 3 zarządzenia, o którym mowa powyżej, przez określenie „droga” należało rozumieć drogi publiczne, określone w art. 13 ustawy z dnia 29 marca 1962 r. o drogach publicznych (Dz. U. Nr 20, poz. 90 z późn. zm.) oraz lotniskowe drogi startowe i manipulacyjne łącznie z mostami i przepustami o rozpiętości w świetle do 10m, opartymi na adaptacji projektów typowych lub powtarzalnych. Z kolei załącznik Nr 2 do przedmiotowego zarządzenia określał zasady kwalifikacji obiektów (robót) budowlanych, uważanych za nieskomplikowane, do których zaliczono:

1. projektowanie obiektów lub elementów w postaci adaptacji istniejących projektów typowych lub powtarzalnych bez wprowadzania zmian konstrukcyjnych,
2. kierowanie robotami w obiektach realizowanych w oparciu o dokumentację, o której mowa powyżej (w punkt 1).

Ponadto, w obiektach budownictwa komunikacyjnego należących do specjalności drogi za nieskomplikowane uważało się również:

1. projektowanie i kierowanie robotami w zakresie budowy i przebudowy wszystkich dróg z wyjątkiem dróg projektowanych na warunkach I i II klasy technicznej oraz budowy nowych dróg projektowanych na warunkach III klasy technicznej w terenach górskich,
2. projektowanie remontów dróg publicznych oraz kierowanie robotami z zakresu remontów dróg publicznych z wyjątkiem projektowania remontów dróg klasy I i II obejmujących zmianę konstrukcji nawierzchni,
3. projektowanie i kierowanie robotami w zakresie budowy, przebudowy i remontów lotnisk o nawierzchniach sztucznych,
4. projektowanie i kierowanie robotami w zakresie dróg samochodowych na terenie lotnisk,
5. kierowanie robotami przy remontach lotniczych dróg startowych i manipulacyjnych o nawierzchniach sztucznych,
6. projektowanie i kierowanie robotami rozbiórkowymi obiektów z zakresu specjalności „drogi”.

Stosując zasadę analogii do przepisów mających zastosowanie na moment wszczęcia niniejszego postępowania, tj. do art. 18 rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 kwietnia 2006 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. z 2006, Nr 83 poz. 578 z późn. zm.), ówczesnie funkcjonujące pojęcie „nieskomplikowanych obiektów” w odniesieniu do dróg należy utożsamiać z aktualnie obowiązującym katalogiem robót uprawniających do projektowania obiektów budowlanych lub kierowania robotami budowlanymi związanymi z obiektami budowlanymi, takimi jak:

- 1) droga klasy: lokalna i dojazdowa oraz droga wewnętrzna, w rozumieniu przepisów o drogach publicznych, z wyłączeniem drogowych obiektów inżynierskich oprócz przepustów;
- 2) droga na terenie lotniska, nieprzeznaczona dla ruchu i postoju statków powietrznych, a te z kolei nadają stosowne uprawnienia budowlane w specjalności drogowej w ograniczonym zakresie.

Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r., Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.), uzyskanie uprawnień do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń wymaga ukończenia studiów magisterskich na kierunku odpowiednim dla danej specjalności oraz odbycia dwuletniej praktyki na budowie.

W myśl z kolei art. 104 ww. ustawy Prawo budowlane osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy, uzyskały uprawnienia budowlane lub stwierdzenie posiadania przygotowania zawodowego do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, zachowują uprawnienia do pełnienia tych funkcji w dotychczasowym zakresie.

Zatem uprawnienia budowlane nadane pod rządami Prawa budowlanego z 1961 r. i zarządzenia Nr 195 Ministra Komunikacji z dnia 1 grudnia 1964 r. w specjalności drogi, stosownie do art. 104 ww. ustawy, upoważniały do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych i projektowania w ograniczonym zakresie dróg wewnętrznych i dojazdowych.

Zgodnie z regulaminem pracy Komisji Przetargowej i regulaminem udzielania zamówień wprowadzonym zarządzeniem Nr 428/2011 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 19 sierpnia 2011 r. z późn. zm., projekt specyfikacji istotnych warunków zamówienia, w tym opis sposobu dokonania oceny spełnienia warunków udziału w postępowaniu, przygotowała komisja przetargowa powołana decyzją Nr ZP.271.40.2011 r. Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 2 listopada 2011 r., do zadań której należała również ocena spełnienia przez wykonawców warunków określonych przez wykonawców.

Zatwierdzenia zarówno treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia (nr zamówienia; ZPU 271.41.2011) oraz wyboru oferty najkorzystniejszej dokonał ówczesny p.o. Sekretarz Miasta, aktualnie Naczelnik Wydziału Organizacyjnego, Informatyki i Kadr, Dyrektor Urzędu, na podstawie pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Świętochłowice Nr 346/2011 z dnia 25 października 2011 r.

- *W 2014 r. udzielono zamówień publicznych w trybie z wolnej ręki, pomimo braku dochowania przesłanek do zastosowania tego trybu określonych w art. 67 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.). Zgodnie z art. 10 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy, podstawowymi trybami udzielania zamówienia są przetarg nieograniczony oraz przetarg ograniczony. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie z wolnej ręki tylko w przypadkach określonych w ustawie. W myśl powołanego art. 67 ust. 1 pkt 5 ustawy Prawo zamówień publicznych zastosowanie tego niekonkurencyjnego trybu udzielenia zamówienia może odnosić się wyłącznie do zamówień dodatkowych, których wykonanie stało się konieczne na skutek sytuacji niemożliwej wcześniej do przewidzenia, jeżeli:*

- *z przyczyn technicznych lub gospodarczych oddzielenie zamówienia dodatkowego od zamówienia podstawowego wymagałoby poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów lub*
- *wykonanie zamówienia podstawowego uzależnione jest od wykonania zamówienia dodatkowego.*

Zamówienia dodatkowe nie dotyczą zatem sytuacji, które z różnych powodów nie zostały przewidziane przez Zamawiającego, chociaż mogły lub powinny były być przewidziane, lecz sytuacji nieprzewidywalnych – niemożliwych do przewidzenia, jak określa ustawa Prawo zamówień publicznych. Należy podkreślić, iż niemożność przewidzenia konieczności udzielenia zamówienia dodatkowego musi mieć charakter obiektywny.

Powyższe w szczególności dotyczyło:

➤ udzielonego w 2014 r. w toku realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku byłej Szkoły Podstawowej nr 4 w Świętochłowicach przy ul. Szkolnej nr 10 na budynek mieszkalny” w trybie z wolnej ręki na rzecz dotychczasowego wykonawcy na podstawie umowy nr 96/IK/272/ZP/2014 z dnia 30 września 2014 r. – zamówienia dodatkowego o wartości umownej 688.786,20 zł brutto.

Niniejsze zamówienie dodatkowe dotyczyło następujących robót: wymiany elementów konstrukcyjnych więźby dachowej, wymiany murlat kolankowych i końcówek krokwi, zabudowy dodatkowych krawędziaków, rozbiórki podsufitek oraz podkładów podposadzkowych wszystkich stropów, usunięcia zasypek żużlowych i wypełnień przestrzeni międzykonstrukcyjnej stropów, demontażu luźnych legarów podposadzkowych, wykonania robót polegających na wzmocnieniu i wymianie dodatkowych w stosunku do ilości wynikających z założeń projektowych belek stropowych drewnianych i stalowych, wykonaniu nowych połączeń belek stropowych, wykonaniu montażu nowego układu warstw stropowych wraz z wypełnieniem przestrzeni międzykonstrukcyjnej stropów, wykonaniu dodatkowych wzmocnień murów poprzez ich zdrutowanie oraz dodatkowych przemurowań, wykonaniu wentylacji mechanicznej, wykonaniu poziomej przepony izolacyjnej pomiędzy płytami betonowymi oraz izolację zewnętrzną ścian fundamentowych wraz z drenażem opaskowym.

➤ udzielonego w 2014 r. w toku realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Obsługa komunikacyjna terenów przemysłowych po południowej stronie DTŚ w rejonie stawu Marcin w Świętochłowicach” w trybie z wolnej ręki na rzecz dotychczasowego wykonawcy na podstawie umowy nr 65/IK/272/ZP/2014 z dnia 11 lipca 2014 r. – zamówienia dodatkowego o wartości umownej 218.440,63 zł brutto.

Niniejsze zamówienie dodatkowe dotyczyło robót polegających na: wykonaniu wzmocnienia podłoża gruntowego wraz z wykonaniem warstw podbudowy pomocniczej do dróg KR3 oraz KR5, wykonaniu stabilizacji fundamentów słupów oświetlenia ulicznego zlokalizowanych wzdłuż skarpy korony nasypu zjazdu z Drogowej Trasy Średnicowej oraz wykonaniu umocnienia płytami ażurowymi przyczółka wiaduktu kolejowego.

W obu przypadkach Zmawiający nie wykazał, że wykonanie zamówień dodatkowych obejmujących wskazane zakresy robót było niemożliwe do przewidzenia na etapie określenia przedmiotu każdego z zamówień podstawowych. Jak ustalono, przedmiot ww. zamówień dodatkowych nie był objęty zamówieniami podstawowymi i nie wynikał z dokumentacji projektowej sporządzonej na potrzeby wykonania poszczególnych zamówień podstawowych. Jak ustalono, konieczność ich udzielenia wynikała ze stwierdzonych rozbieżności pomiędzy założeniami przyjętymi w dokumentacji projektowo-kosztorysowej a zastanym stanem faktycznym, spowodowanych błędną oceną odpowiednio stanu technicznego budynku czy uwarunkowań terenowych. Zamawiający natomiast nie może powoływać się na ww. przesłankę w sytuacji, gdy na skutek swych lub projektanta zaniechań czy też zaniechań powstaje konieczność rozszerzenia wykonania zakresu zamówienia innego niż pierwotnie zakładany. Na gruncie ustawy Prawo zamówień publicznych, niezależnie od swojej winy, to Zamawiający (na zasadzie ryzyka) ponosi odpowiedzialność za poprawność projektu, np. za konieczność zlecenia szerszego zakresu prac niż zaprojektowane – jak to było w ww. przypadkach – i wyboru trybu zamówienia.

Ponadto, udzielenie zamówienia dodatkowego realizowanego na zadaniu inwestycyjnym pn. „Obsługa komunikacyjna terenów przemysłowych po południowej stronie DTŚ w rejonie stawu Marcin w Świętochłowicach” w części dotyczącej wzmocnienia podłoża gruntowego o wartości umownej 116.407,91 zł netto nastąpiło bez dochowania formy

pisemnej. Jak ustalono w wyniku kontroli, roboty budowlane we wskazanym zakresie zostały zakończone przez wykonawcę do dnia 12 czerwca 2014 r., natomiast udzielenie przedmiotowego zamówienia dodatkowego w formie pisemnej nastąpiło w dniu 11 lipca 2014 r. na podstawie umowy o zamówienie dodatkowe nr 65/IK/272/ZP/2014. Powyższym naruszono art. 139 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych w związku z art. 648 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.).

Zgodnie z regulaminem udzielania zamówień publicznych stanowiącym załącznik nr 2 do zarządzeniem Nr 428/2011 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 19 sierpnia 2011 r. z późn. zm. postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki dla zamówień dodatkowych oraz uzupełniających przygotowuje właściwy merytorycznie wydział - tu Wydział Inwestycji i Spraw Komunalnych.

Oba ww. zamówienia dodatkowe zostały udzielone w trybie z wolnej ręki przez p. Bartosza Karcz – Pierwszego Zastępcę Prezydenta Miasta oraz Naczelnika Wydziału Inwestycji i Spraw Komunalnych.

- *W 2011 r. udzielono zamówienia publicznego na „Dokończenie przebudowy budynku przy ul. Czajora 3 w Świętochłowicach na żłobek” w trybie negocjacji bez ogłoszenia, pomimo braku zaistnienia ustawowych przesłanek do zastosowania tego trybu udzielenia zamówienia publicznego, czym naruszono art. 62 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.).*

Negocjacje bez ogłoszenia to tryb udzielania zamówienia, w którym zamawiający negocjuje warunki umowy w sprawie zamówienia publicznego z wybranymi przez siebie wykonawcami, a następnie zaprasza ich do składania ofert. Przepis art. 62 ust. 1 ww. ustawy zawiera enumeratywne wyliczenie okoliczności, które uprawniają zamawiającego do zastosowania trybu negocjacji bez ogłoszenia, a wśród nich stanowiącą podstawę udzielenia przedmiotowego zamówienia a wynikającą z pilnej potrzeby udzielenia zamówienia niewynikającej z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć, a dla której nie jest możliwe zachowanie terminów określonych dla przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem. Dopuszczalność powoływania się na powołaną wyżej przesłankę art. 62 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo zamówień publicznych uzależniona jest od łącznego zaistnienia wszystkich wymienionych w przepisie warunków, między którymi powinien zachodzić związek przyczynowo-skutkowy oraz związek czasowy.

Zamawiający udzielając zamówienia w trybie negocjacji bez ogłoszenia o wartości umownej 625.452,34 zł brutto powołał się na przesłankę zezwalającą na zastosowanie tego trybu, a zawartą w powołanym wyżej art. 62 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych. Możliwość udzielenia zamówienia na podstawie wskazanego przepisu musi wynikać m.in., o czym mowa powyżej, z sytuacji wymagającej pilnej potrzeby wykonania zamówienia, niezawinionej przez zamawiającego, niezależnej od niego, której wystąpienia zamawiający w normalnym toku wykonywanych czynności nie mógł przewidzieć lub, zaistnienie której było mało prawdopodobne, a która w przedmiotowym postępowaniu nie zaistniała.

W wyniku analizy dokumentacji przedłożonej do kontroli ustalono, iż udzielenie opisanego zamówienia na „Dokończenie przebudowy budynku przy ul. Czajora 3 w Świętochłowicach na żłobek” w trybie negocjacji bez ogłoszenia było następstwem nierzetelnego wykonania robót przez wykonawcę, który to został wyłoniony w sierpniu 2011 r. w trybie przetargu nieograniczonego dla zadania inwestycyjnego pn. „Przebudowa

budynku przy ul. Czajora 3 w Świętochłowicach na złobek”, w zakresie którego dopiero w dniu 12 października 2011 r., tj. w przeddzień ustalonego przez strony umownego terminu zakończenia robót, Zamawiający odstąpił od umowy. Owa nierzetelność wynikała natomiast z nieterminowej oraz niezgodnej z przyjętą w dokumentacji technologią realizacji robót, o czym Zamawiający miał wiedzę już na początkowym etapie realizacji robót i co potwierdził ostatecznie wskaźnik zaawansowania robót ustalony na dzień przekazania placu budowy, który miał miejsce 18 października 2011 r., wynoszący zaledwie 12%.

Innym przykładem braku zaistnienia stanu pilności wykonania zamawiającego jest fakt, iż czynności wszczęcia postępowania w trybie negocjacji bez ogłoszenia Zamawiający podjął się dopiero w dniu 16 listopada 2011 r., tj. po upływie 34 dni licząc od daty odstąpienia od umowy z pierwotnym wykonawcą, co przy dochowaniu należytej staranności, tj. staranności ogólnie wymaganej w danej sytuacji, stwarzało mu obiektywną możliwość zastosowania co najmniej przewidzianej dla trybu przetargu ograniczonego oraz negocjacji z ogłoszeniem procedury przyspieszonej.

Powyższe świadczy zatem o braku spełnienia ustawowych przesłanek do zastosowania tego trybu.

Ponadto stwierdzono, iż Zamawiający w zaproszeniach do negocjacji skierowanych do potencjalnych wykonawców nie zawarł warunków udziału w postępowaniu oraz opisu sposobu dokonania oceny spełnienia tych warunków. Było to niezgodne z art. 63 ust. 2 pkt 5 ustawy Prawo zamówień publicznych, w którym ustawodawca wymienił minimalny zakres wymaganych informacji niezbędnych do zamieszczenia w zaproszeniu do negocjacji a wśród nich również warunki udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków.

Zgodnie z ustalonym w toku kontroli stanem faktycznym stwierdzono również, iż Zamawiający począwszy od 13 października 2011 r. prowadził negocjacje a następnie począwszy od 18 października 2011 r. podjął kontynuację robót na przedmiotowym zadaniu inwestycyjnym z wykonawcą wyłonionym w trybie negocjacji bez ogłoszenia, zakres których zlecony został formalnie do wykonania dopiero na podstawie umowy nr 88/IK/272/ZP/2011 z dnia 25 listopada 2011 r.

Powyższym naruszono art. 139 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych w związku z art. 648 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.).

Zakres robót zrealizowanych w okresie od 13 października do 25 listopada 2011 r. obejmował m.in.: kontynuację robót ziemnych związanych z podbijaniem, zbrojeniem oraz zabetonowywaniem fundamentów, zakończenie wykonania izolacji ścian zewnętrznych budynku, przygotowanie piwnic do wykonania warstwy chudego betonu o łącznej wartości 49.133,99 zł netto. Zgodnie ze złożonymi wyjaśnieniami, wskazane roboty miały charakter robót zabezpieczających, technologicznie powiązanych ze sobą, stanowiących techniczną całość zabezpieczającą konstrukcję budynku przed utratą stateczności, przy potencjalnej możliwości wystąpienia niesprzyjających warunków atmosferycznych.

Zgodnie z regulaminem udzielania zamówień publicznych stanowiącym załącznik nr 2 do zarządzeniem Nr 428/2011 Prezydenta Miasta Świętochłowice z dnia 19 sierpnia 2011 r. z późn. zm., podstawowe czynności przygotowawcze inicjujące postępowanie w sprawie udzielenia zamówienia publicznego, w tym związane ze złożeniem propozycji trybu udzielenia zamówienia, wykonuje właściwy merytorycznie wydział - tu Wydział Inwestycji i Spraw Komunalnych.

Umowę nr 88/IR/272/ZP/2011 o udzielenie zamówienia publicznego w trybie negocjacji bez ogłoszenia z wybranym wykonawcą zawarł p. Dawid Kostempski – Prezydent Miasta Świętochłowice.

- Na etapie przygotowania postępowań o zamówienia publiczne przeprowadzone w latach 2013 i 2015 w trybie przetargów nieograniczonych p.n. „Odbiór odpadów komunalnych ze wszystkich nieruchomości, na których zamieszkują i nie zamieszkują mieszkańcy położonych w granicach administracyjnych Gminy Świętochłowice” dokonano opisu przedmiotu zamówienia z naruszeniem art. 29 ust. 2 i art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.) w związku z art. 9e ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r., poz. 391 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lutego 2015 r. Zgodnie z przywołanymi przepisami, zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców. Przedmiotu zamówienia nie można opisywać w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję. Podmiot odbierający zmieszane odpady komunalne oraz odpady zielone bezpośrednio od właścicieli nieruchomości jest obowiązany do ich przekazywania do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.
Powyższe dotyczyło:

- postępowania wszczętego w dniu 7 maja 2013 r. Zamawiający, w pkt 4.8 rozdziału 3 specyfikacji istotnych warunków zamówienia opisując przedmiot zamówienia wskazał, iż transport odpadów zmieszanych, selektywnie zebranych, zielonych ma się odbyć do Zastępczej Regionalnej Instalacji Przetwarzania odpadów Komunalnych zlokalizowanej na terenie Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Świętochłowicach w rejonie ulicy Wojska Polskiego zgodnie z obowiązującym Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na 2015 rok (WPGO).

Tymczasem w Regionie II, który obejmuje m.in. Miasto Świętochłowice funkcjonowały dwie regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych, tj. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Katowicach, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zabrze.

W toku kontroli ustalono, że na dzień 7 maja 2013 r., tj. na moment wszczęcia postępowania, Miasto Świętochłowice posiadało pisemną informację od Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Katowicach, o niemożności przyjmowania odpadów z terenu miasta Świętochłowice z uwagi na wykorzystane moce przerobowe.

Miasto Świętochłowice, w dniu 10 maja 2013 r. otrzymało informację od Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zabrze o tym, iż podmiot ten nie może zagwarantować możliwości zagospodarowania odpadów z terenu Miasta Świętochłowice.

- postępowania wszczętego w dniu 29 stycznia 2015 r. Zamawiający opisując w pkt 4.9 załącznika nr 1 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia przedmiot zamówienia wskazał, iż transport odpadów zmieszanych, selektywnie zebranych, zielonych ma się odbywać do Zastępczej Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych zlokalizowanej na terenie Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Świętochłowicach w rejonie ulicy Wojska Polskiego, zgodnie z obowiązującym Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na 2014 r.

Do dnia wszczęcia postępowania, Miasto Świętochłowice nie posiadało informacji czy Regionalne Instalacje Przetwarzania Odpadów były w stanie przyjąć odpady zmieszane oraz pozostałości z sortowania z terenu Miasta Świętochłowice. Dla regionu II, w skład którego wchodzi również Świętochłowice, ustalono cztery Regionalne Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych tj.: Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Katowicach, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Zabrze, ALBA Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Dąbrowie Górniczej, Miejski Zakład Składowania Odpadów w Sosnowcu.

W myśl art. 9l ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w brzmieniu obowiązującym do 1 lutego 2015 r., w przypadku wystąpienia awarii regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, uniemożliwiającej odbieranie zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania od podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości odpady te przekazuje się do instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi tego regionu, wskazanych w uchwale w sprawie wykonania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami. Prowadzący instalację do przetwarzania odpadów komunalnych, która została wskazana jako instalacja zastępcza, jest obowiązany przyjąć przekazywane do tej instalacji odpady.

Z powyższego wynika jednoznacznie, iż przekazanie do zastępczej instalacji regionalnej odpadów komunalnych, odpadów zmieszanych lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania może mieć miejsce wyłącznie w przypadku awarii regionalnej instalacji.

Skoro ustawodawca zdecydował, że zasadą jest kierowanie zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, a wyjątki od tej zasady wynikają z wyraźnych regulacji ustawowych, w tej sytuacji zamawiający nie może samowolnie narzucać wykonawcy transportowania odpadów do zastępczej instalacji bez zweryfikowania ustawowych przesłanek do takiego działania. Stąd też wskazanie w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zastępczej regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, naruszało art. 9e ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r., poz. 391 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.).

Posiadanie wiedzy przez Zamawiającego na moment wszczęcia postępowania o braku miejsca składowanie odpadów komunalnych w RIPOK lub braku zagwarantowania odbioru ww. odpadów przez RIPOK, nie może być okolicznością uzasadniającą zobligowanie wykonawcy do stałego przekazywania odpadów do instalacji zastępczej.

Ponadto stwierdzić należy, iż z dniem 1 lutego 2015 r. zmianie uległ art. 9l ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w związku z art. 38 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21 z późn. zm.), który umożliwił, podmiotom odbierającym zmieszane odpadu komunalne, odpady zielone lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych, zagospodarowanie ich w zastępczych instalacjach również w sytuacjach gdy regionalna instalacja nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn oraz do czasu uruchomienia regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

Miasto Świętochłowice, przy przeprowadzeniu ww. postępowania w 2015 r. nie podjęło żadnych kroków w celu ustalenia, czy jakakolwiek Regionalna Instalacja Przetwarzania

Odpadów, należąca do II regionu, była w stanie przyjąć odpady zmieszane oraz pozostałości z sortowania z terenu Miasta Świętochłowice.

Narzucenie przez Zamawiającego niezgodnego z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, miejsca składowania odpadów, mogło mieć wpływ na wynik postępowania, gdyż zapis specyfikacji istotnych warunków zamówienia wskazany powyżej, zobowiązywał wykonawców do działania wbrew art. 9e ust. 1 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a w konsekwencji narażał wykonawcę na sankcje administracyjne przewidziane w art. 9x ust. 1 pkt 3 oraz art. 9j ust. 2 pkt 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Specyfikacje istotnych warunków zamówienia, w której opisano przedmiot zamówienia, zatwierdził Naczelnik Wydziału Organizacyjnego, Informatyki i Kadr – Dyrektor Urzędu.

W wyniku przeprowadzonego w 2013 r. postępowania o zamówienie publiczne, Miasto Świętochłowice w dniu 29 lipca 2013 r. zawarło umowę nr U/862/GM/5032/2013. W imieniu Miasta umowę podpisali: p. Bartosz Karcz – ówczesny Drugi Zastępca Prezydenta Miasta Świętochłowice obecnie Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta oraz Naczelnik ówczesnego Wydziału Gospodarki Miejskiej i Ekologii. Do dnia zakończenia kontroli, Miasto Świętochłowice nie zawarło jeszcze umowy z wykonawcą na realizację powyższego zadania.

Wniosek nr 37

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach w zakresie przygotowywania i przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówień publicznych, dochowywania formy pisemnej umów oraz wyboru trybu udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, stosownie do art. 7 ust. 1, art. 22 ust. 4, art. 26 ust. 4, art. 29 ust. 2 art. 63 ust. 2 pkt 5, art. 10 ust. 1, art. 67 ust. 1 pkt 5 oraz art. 62 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.) oraz art. 9e ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

- *Zatrzymano wadium wniesione w 2013 r. tytułem zabezpieczenia przebiegu postępowania o zamówienie publiczne na realizację zadania pn. „Zaprojektowanie i wykonanie stałej ekspozycji Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach”, pomimo braku spełnienia ustawowych przesłanek do jego zatrzymania.*

Powyższym naruszono art. 46 ust. 4a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907), który w momencie popełnienia nieprawidłowości stanowił, że zamawiający zatrzymuje wadium wraz z odsetkami, jeżeli wykonawca w odpowiedzi na wezwanie, o którym mowa w art. 26 ust. 3, nie złożył dokumentów lub oświadczeń, o których mowa w art. 25 ust. 1, lub pełnomocnictw, chyba że udowodni, że wynika to z przyczyn nie leżących po jego stronie. Warunkiem zatem koniecznym zatrzymania wadium na podstawie wskazanego przepisu jest uprzednie wezwanie wykonawcy w trybie art. 26 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych do uzupełnienia brakujących dokumentów, oświadczeń lub pełnomocnictw. Obowiązek zatrzymania natomiast wadium na podstawie art. 46 ust. 4a ww. ustawy w następstwie nie uzupełnienia

dokumentów w odpowiedzi na wezwanie zamawiającego, dotyczy wszystkich wykonawców, bez względu na ich szanse w uzyskaniu zamówienia. Obowiązek zamawiającego zatrzymania wadium na podstawie powyższego przepisu nie zachodzi w przypadku, gdy nie złożenie przez wykonawcę żądanych przez zamawiającego dokumentów, na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych, było następstwem okoliczności, na które obiektywnie rzecz ujmując, przy dochowaniu należytej staranności, wykonawca nie miał i nie mógł mieć wpływu. Tak więc podstawa do zatrzymania wadium zachodzi wyłącznie w przypadku zawinionego zaniechania złożenia żądanych dokumentów, przez wezwanego wykonawcę.

Zamawiający, w związku z wszczętym w sierpniu 2013 r. w trybie przetargu nieograniczonego postępowaniem na „Zaprojektowanie i wykonanie stałej ekspozycji Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach”, wymagał od uczestników biorących w nim udział wniesienia wadium w wysokości 100.000,00 zł. Jeden z wykonawców, w związku z brakiem potwierdzenia spełnienia warunków udziału w postępowaniu w zakresie posiadania wiedzy i doświadczenia (udostępnionej przez podmiot trzeci), został wezwany przez Zamawiającego do uzupełnienia stosownych dokumentów, w trybie art. 26 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych. Wykonawca w odpowiedzi na wezwanie przedłożył nowe dokumenty, na podstawie których Zamawiający stwierdził fakt nieudokumentowania spełnienia warunków postawionych w postępowaniu, konsekwencją czego wykluczył wykonawcę z postępowania. Zamawiający swoją decyzję ugruntował informacją pozyskaną bezpośrednio od podmiotu, wskazanego w wykazie zrealizowanych usług jako inwestora, na rzecz którego usługi były wykonane a stanowiącą o faktycznie węższym zakresie wykonanych usług. Stanowisko Zamawiającego w zakresie prawidłowo dokonanej czynności wykluczenia wykonawcy podtrzymała również Krajowa Izba Odwoławcza po rozpatrzeniu odwołania wykonawcy (wyrok z dnia 31 grudnia 2013 r. sygn. akt KIO/2675/13).

Konsekwencją powyższego Zamawiający zawiadomił wykonawcę o zatrzymaniu wadium. Złożone na wezwanie Zamawiającego wyjaśnienia wykonawcy dotyczące powodów nieuzupełnienia oferty o brakujące dokumenty potwierdzające warunek udziału w postępowaniu, nie stanowiły w uznaniu Zamawiającego uzasadnienia dla stwierdzenia stanowiącego, że działanie wykonawcy nie leżało po jego stronie. Zgodnie ze stanowiskiem Zamawiającego: „(...) sam wykonawca we własnym interesie winien sprawdzić wszystkie dokumenty składające się na treść oferty przetargowej. To wykonawca ponosi konsekwencje z tytułu niezłożenia właściwych dokumentów mających na celu udowodnić, iż spełnia warunki udziału w postępowaniu (...)”.

Zgodnie z obowiązującym w orzecznictwie i doktrynie stanowiskiem, art. 46 ust. 4a ustawy Prawo zamówień publicznych ma zastosowanie do sytuacji, w której występuje brak fizyczny dokumentu lub oświadczenia, natomiast nie ma zastosowania, jeżeli zostanie złożony dokument lub oświadczenie, także takie, które nie potwierdza spełnienia warunków udziału w postępowaniu przetargowym. Zatrzymanie wadium może nastąpić jedynie wówczas, gdy niezłożenie dokumentów lub oświadczeń było zawinione przez wykonawcę, przy czym konieczna jest jego całkowita bierność, umyślność i celowość oraz nasilenie złej woli w niezastosowaniu się wezwania zamawiającego do złożenia dokumentów i oświadczeń, czego nie można stwierdzić w przedmiotowej sprawie.

Zgodnie z załącznikiem Nr 2 do zarządzenia Prezydenta Miasta Świętochłowice Nr 428/2011 z dnia 19 sierpnia 2011 r. zwrot wadium wniesionego w formie pieniężnej, gwarancji ubezpieczeniowych, bankowych i innych formach dokonywany jest przez Wydział Finansowy na pisemny wniosek Wydziału Organizacji i Zamówień Publicznych. Korespondencję w sprawie zatrzymania wadium z ramienia Gminy Świętochłowice

podpisał Naczelnik Wydziału Organizacyjnego, Informatyki i Kadr, Dyrektor Urzędu na podstawie pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Świętochłowice Nr 471/2013 z dnia 2 września 2013 r.

Wniosek nr 38

Rozważyć możliwość zwrotu bezpodstawnie zatrzymanego wadium w postępowaniu o zamówienie publiczne pn. „Zaprojektowanie i wykonanie stałej ekspozycji Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach” mając na uwadze art. 46 ust. 4a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1113 z późn. zm.), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, w **terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń w **zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wносить do **Kolegium** tutejszej Izby, w **terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach
Daniel Kobiłtziński